

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 sierpnia 2018 roku

Pozwem z dnia 29 lutego 2016 roku (data prezentaty, k. 1) powodowie W. P. i A. P., reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli do tutejszego Sądu pozew o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 47.169,34 złotych wskutek uchylenia się Powodów od skutków oświadczenia woli zawarcia umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 roku wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uiszczenia każdej z nienależnych kwot do dnia zapłaty określonymi w Załączniku 6 (pkt I); albo w przypadku nie uznania żądania określonego w p. I zasądzenie od Pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. solidarnie na rzecz Powodów W. P. i A. P. kwoty 47.169,34 zł wskutek uznania umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 roku za nieważną wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uiszczenia każdej z nienależnych kwot do dnia zapłaty określonymi w Załączniku 6 (pkt II); albo w przypadku nie uznania żądania określonego w p. I oraz II, zasądzenie od Pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. solidarnie na rzecz Powodów W. P. i A. P. kwoty 45.819,68 zł wskutek uznania niektórych postanowień umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 r. za bezskuteczne wobec Powodów wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uiszczenia nienależnej części każdej z zapłaconych kwot do dnia zapłaty określonymi w Załączniku 11 (pkt III). W przypadku nieuwzględnienia roszczenia o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia dokonania zapłaty nienależnej kwoty, zasądzenie na rzecz Powodów od Pozwanego odsetek ustawowych od kwoty dochodzonej pozwem od dnia 8 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty (pkt IV). W przypadku uwzględnienia żądania określonego w p. III powodowie wnieśli o zobowiązanie Pozwanego do przedstawienia rozliczenia dotychczasowych spłat rat kapitałowo-odsetkowych kredytu udzielonego Powodom z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych, klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz klauzuli dotyczącej możliwości dowolnej zmiany oprocentowania w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie oraz do przedstawienia harmonogramu dalszych rat kredytu z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie. Nadto wnieśli o zasądzenie na rzecz Powodów od Pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej w kwocie 34 zł.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie zawarli z pozwanym w dniu 19 września 2006 roku umowę o kredyt hipoteczny nr (...). Na podstawie umowy pozwany udzielił powodom kredytu w kwocie 352.650, 00 zł z przeznaczeniem na zakup spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w W. oraz refinansowanie nakładów poniesionych na zakup tego prawa. W § 3 ust. 3 umowy wskazane zostało prawne zabezpieczenie kredytu w postaci „ubezpieczenia niskiego wkładu własnego”. W treści uzasadnienie pozwu powodowie powoływali się także na zapis § 3 ust. 5 umowy: „Prawne zabezpieczenie Kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki (o której mowa w ust. 1 niniejszego § ustanowionej na rzecz (...))”. (klauzula ubezpieczenia pomostowego), a także na klauzule indeksacyjne zawarte w §11 ust.4 Umowy, §7 ust.1 in fine oraz w §13 ust.5 umowy i § 10 ust. 2 umowy. Powodowie wskazali, że w dniu 02 lutego 2009 r. zawarli z pozwanym aneks do umowy kredytu, w którym została zmodyfikowana treść § 10 ust. 2 umowy w ten sposób, że oprocentowane miało być wyznaczane jako suma stawki bazowej LIBOR 3M (...) oraz marży banku w wysokości 0,92 punktu procentowego. Powodowie w dniu 31 grudnia 2015 roku złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli zawarcia umowy kredytu złożonego pod wpływem podstępu pozwanego.

Powodowie wskazali, iż w chwili podpisania umowy kredytowej wysokość ich zobowiązań pozostawała nieznana a kwota kredytu oraz wysokość rat spłaty kredytu oraz zadłużenia z tytułu niespłaconego kredytu uzależniona jest od kursu (...) ((...)) obowiązującego u Pozwanego, który to kurs Pozwany określa w sposób arbitralny, nie będąc ograniczony żadnymi postanowieniami umownymi lub ustawowymi. Uzasadniając żądanie z pkt I pozwu powodowie podnieśli, iż w dniu 31 grudnia 2015 roku złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem podstępu Pozwanego. Podstawą uchylenia się od skutków oświadczenia woli było wykrycie, że Pozwany wprowadził Powodów w błąd co do wysokości swojego wynagrodzenia należnego z tytułu kredytu, a tym samym

całkowitego kosztu dla Powodów. W dalszej treści pozwu powodowie powoływali się na art. 69 ustawy prawo bankowe, który wymagał, aby prowizje należne bankowi zostały określone w umowie, jak również na Rekomendację S, która zobowiązywała banki do podawania całkowitego kosztu kredytu. Wskazano, iż w przypadku Powodów, wykrycie błędu nastąpiło w dniu 19 listopada 2015 roku po zapoznaniu się z opinią dr. J. C., który wykrył, że Pozwany w istotny sposób zaniżył wielkość należnej mu prowizji. W niniejszym pozwie Powodowie wskazali, iż ograniczyli kwotę swojego roszczenia do zwrotu kwoty zapłaconych rat za okres od zawarcia umowy kredytowej do dnia 02.01.2009 r. w łącznej wysokości 41.816,55 zł oraz kwot zapłaconych składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w łącznej wysokości 5.352,79 zł, co daje razem kwotę żadaną w wysokości 47.169,34 zł, co nie stoi na przeszkodzie zażądania zwrotu pozostałej sumy w odrębnym wezwaniu.

Uzasadniając żądanie z pkt II pozwu powodowie powoływali się na art. 69 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe wskazując na nieważność zawartej umowy z uwagi na nie uzgodnienie wszystkich istotnych elementów umowy kredytu przez strony. Powodowie stoją na stanowisku, iż nie jest dopuszczalne, aby jedna ze stron w sposób dowolny wyznaczała kurs, który wpływa na wysokość zobowiązania drugiej strony. Tak zaś postępował Pozwany, który w Umowie zastrzegł dla siebie prawo do indeksacji kwoty kredytu kursem waluty wyznaczonym jednostronnie przez siebie w sposób całkowicie dowolny. W ocenie powodów o nieważności umowy świadczy także fakt ukrycia faktycznej wielkości prowizji poprzez zastosowanie dwóch różnych kursów indeksacji, jednego dla wyliczenia wielkości kredytu i drugiego, gorszego, dla przeliczenia spłaty rat, co wzmacnia argument o nieważności umowy kredytowej. Stwierdzenie nieważności umowy prowadzi do obowiązku zwrotu nienależnie otrzymanych świadczeń. Powodowie zapłacili Pozwanemu do dnia 30 września 2015 roku kwotę 172.649,01 zł tytułem spłat kredytu oraz kwotę 5.352,79 zł tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego i kwota ta w całości podlega zwrotowi, co łącznie daje kwotę 178.001,80 zł. Wskazano, iż w niniejszym pozwie Powodowie ograniczyli kwotę swojego roszczenia do zwrotu kwoty zapłaconych rat za okres od zawarcia umowy kredytowej do dnia 02.01.2009 r. w łącznej wysokości 41.816,55 zł oraz kwot zapłaconych składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w łącznej wysokości 5.352,79 zł, co daje razem kwotę żadaną w wysokości 47.169,34 zł, co nie stoi na przeszkodzie zażądania zwrotu pozostałej sumy w odrębnym wezwaniu.

W dalszej kolejności powodowie z ostrożności procesowej określili żądanie zawarte w pkt III pozwu podnosząc argumenty o bezskuteczności niektórych postanowień Umowy. Zdaniem powodów postanowienia umowne określające ubezpieczenie niskiego wkładu własnego, możliwość wyznaczenia wysokości oprocentowania według swobodnej decyzji Pozwanego oraz określenia kwoty kredytu oraz wysokości raty kapitałowo-odsetkowej w zależności od jednostronnie wyznaczonego przez Pozwanego kursu (...) naruszając przepisy art. 385¹ §1 k.c. i art. 385³ pkt 10 i 20 i jako takie były klauzulami niedozwolonymi i bezskutecznymi wobec Powodów od chwili zawarcia umowy. Zgodnie z wyliczeniem powodów, za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 30.09.2015 r. pozwany powinien otrzymać raty w wysokości 132.182,12 zł (obliczone w sposób nie uwzględniający przede wszystkim bezskutecznych klauzul waloryzacyjnych a więc bez zastosowania mechanizmu waloryzacji). Pozwany otrzymał natomiast raty w łącznej wysokości 172.649,01 zł tytułem spłat rat kredytu oraz kwotę 5.352,79 zł tytułem składki na ubezpieczenie niskiego wkładu. Powodowie zapłacili zatem o 45.819,68 zł za dużo, co stanowi łącznie nienależne świadczenie, którego zwrotu dochodzą powodowie. Uzasadniając żądanie z pkt IV pozwu powodowie wskazali, iż wnoszą o zasądzenie odsetek od dnia 8 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty z uwagi na fakt, iż Pozwany nie spełnił świadczenia pieniężnego zawartego w przesądowym wezwaniu do zapłaty w wyznaczonym terminie, który upłynął w dniu 7 stycznia 2016 roku, zatem na podstawie art. 481 k.c. wnoszą o zasądzenie odsetek od dnia 8 stycznia 2016 roku. (pozew, k. 1-70).

W dniu 10 czerwca 2016 r. (data nadania w placówce pocztowej, k. 362) pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł odpowiedź na pozew, w której żądał oddalenia powództwa w całości, co do wszystkich żądań przedstawionych w pozwie, jako główne i ewentualne oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany, odnosząc się w uzasadnieniu do żądania pozwu, podniósł zarzut nieudowodnienia roszczenia. Pozwany zaprzeczył, aby był obowiązany do zapłaty na rzecz powodów kwot dochodzonych pozwem. Zaprzeczył, aby umowa łącząca strony, czy którekolwiek z jej postanowień stanowiło postanowienie abuzywne na gruncie art. 385¹

k.c. czy dotknięte było nieważnością. Zaprzeczył, aby stronie powodowej przysługiwało w stosunku do strony pozwanej roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia w kwocie objętej żądaniem pozwu, czy też roszczenie odszkodowawcze o zapłatę odszkodowania w w/w kwocie. Zaprzeczył, że świadczenie powodów tytułem spłaty kapitału i oprocentowania od udzielonego przez pozwanego banku kredytu, kwota uiszczona tytułem opłat z tytułu ubezpieczenia tzw. niskiego wkładu własnego, czy podwyższenie oprocentowania i prowizję z tytułu objęcia kredytu ubezpieczeniem tzw. pomostowym, stanowiły świadczenie w całości lub części nienależne, czy też aby ich spełnienie skutkowało powstaniem szkody po stronie powodów. Ponadto pozwany zaprzeczył, aby arbitralnie ustalał kwoty pozwanemu należne tytułem spłaty kredytu oraz oprocentowania od kwoty udzielonego kredytu, aby zachodziły przesłanki uznania postanowień umowy odnoszących się do ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, prowizji, zmiany oprocentowania kredytu, ubezpieczenia pomostowego i mechanizmów waloryzacji kredytu, za abuzywne, czy wypełniające – na gruncie umowy łączącej strony – przesłanki z art. 385¹ k.c., czy aby postanowienia te nie wiązały powodów jako kredytobiorców, jak również, aby zapisy te dotknięte były nieważnością, względnie mogłyby powodować nieważność całej umowy, aby powodowie zachowali roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia według przepisów art. 410 i n. k.c. Pozwany zaprzeczył, aby w okolicznościach sprawy zachodziły podstawy do uznania umowy za zawartą przez powodów pod wpływem błędu, aby tenże mógł zostać wywołany przez stronę pozwaną, jak i aby był to błąd doniosły (istotny) i donoszący się do treści czynności prawnej, i aby oświadczenie powodów zostało złożone w terminie.

Pozwany wskazał, iż kwestionuje wyliczenia strony powodowej w całości, jako oparte na założeniach nie wynikających z umowy kredytowej, jak i oparte na nie znajdującym podstaw w sprawie założeniu, iż umowa jest dotknięta nieważnością w całości, czy w części, a nawet jeżeli jest ważna – to kredyt nie podlegał przeliczeniu, ani w związku z jego udzieleniem, ani na etapie spłaty na walutę waloryzacji – z waluty waloryzacji na złote, zaś powód poza zapłatą rat kapitałowych wg odmiennego harmonogramu (dla kredytu złotowego) i odsetek od kwoty kredytu w złotych według stopy kredytu waloryzowanego, nie był obowiązany do spełnienia dalej idących świadczeń na rzecz pozwanego. Pozwany stoi na stanowisku, iż powodowie celowo i świadomie dokonali wyboru kredytu, który nie stanowił kredytu stricte złotowego, a kredyt, którego kwota podlegała przeliczeniu na walutę waloryzacji i który miał być spłacany w taki sposób, iż raty kapitałowo-odsetkowe kredytu ustalane w (...) podlegały spłacie w walucie polskiej, po przeliczeniu kwoty raty w waluty waloryzacji na złote polskie, według kursu z dnia spłaty. W zakresie odsetek pozwany wskazał na brak podstawy do żądania ich zgodnie z treścią pozwu, z uwagi na niewykazanie, iż wezwali pozwanego do zapłaty. Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia co do odsetek za okres przekraczający 3 lata poprzedzające wniesienie powództwa (odpowiedź na pozew, k. 158-217).

W piśmie procesowym z dnia 29 lipca 2016 r. powodowie podtrzymali dotychczasowe stanowisko, w szczególności w zakresie nieważności umowy i abuzywności klauzul stanowiących podstawę ich roszczeń. Jednocześnie z ostrożności procesowej wskazali na kurs średni NBP jako jedyny, który ich zdaniem mógłby znaleźć zastosowanie, jako niezależny od decyzji banków a jednocześnie oparty na kursach rynkowych (pismo procesowe powodów k.387-419).

W dalszej części postępowania strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska (pismo procesowe pozwanego k.485-489, k.608-616, k.846-855; pismo procesowe powodów k.646v-649v, k.784-798v).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 sierpnia 2006 roku W. P. i A. P. (kupujący) podpisali przedwstępną umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w W. z M. K. (1) i M. K. (2) (sprzedający). Na mocy przedmiotowej umowy sprzedający zobowiązali się sprzedać spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego wraz z wniesionym w całości wkładem budowlanym i w stanie prawnym opisanym w umowie za cenę 352.650 zł, a kupujący zobowiązali się ten lokal za wskazaną cenę kupić do obowiązującej ich wspólności ustawowej i objąć go w posiadanie.

Dowód: umowa przedwstępna sprzedaży k. 226-227.

W dniu 16 sierpnia 2006 roku W. P. i A. P. złożyli do (...) S.A. (wówczas (...) Banku S.A.) wnioski o udzielenie planów finansowych nr (...). Wnioskowali o udzielenie kredytu na zakup lokalu mieszkalnego z rynku wtórnego, kredyt zaś opiewać miał na kwotę 352.650 złotych i udzielony miał być w walucie (...) na 30 lat z równymi ratami kapitałowo – odsetkowymi. Zawnioskowali o docelowe zabezpieczenie kredytu w postaci weksla własnego in blanco z wystawienia kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową oraz hipotekę na nieruchomości, tj. własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego znajdującego się w W. przy ulicy (...), przelew praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych, a także przejściowe zabezpieczenie kredytu w postaci ubezpieczenia kredytu. W momencie składania wniosku wnioskodawca był zatrudniony jako instruktor w zakresie telekomunikacji i informatyki a wnioskodawczyni jako konsultant analityk w zakresie consultingu. Kredytobiorcy złożyli oświadczenia, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Złożyli również oświadczenie, że są świadomi, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu.

Dowód: wniosek kredytowy z załącznikiem, k. 228-236; zaświadczenia o zatrudnieniu k. 240-241; oświadczenia k.242-243.

Decyzją kredytową z dnia 12 września 2006 roku Bank przyznał W. P. i A. P. kredyt w wysokości 352.650,00 zł w walucie waloryzacji (...) na 360 miesięcy, zaś w dniu 19 września 2006 roku doszło do zawarcia umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...). Środki z kredytu przeznaczone miały być na finansowanie zakupu na rynku wtórnym własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku przy ul. (...) w W. (kwota 317.385,00 zł) oraz refinansowanie nakładów poniesionych na zakup prawa (kwota 35.265,00 zł).

Łączna kwota udzielonego kredytu wyniosła 352.650,00 złotych i waloryzowana była kursem (...). Okres kredytowania określony został na 360 miesięcy, to jest od dnia 19 września 2006 roku do dnia 01 stycznia 2036 roku. Spłata rat miała następować w równych ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych do 1 dnia każdego miesiąca.

Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym na dzień zawarcia umowy wyniosło 2,65% (podwyższone do 3,65% w okresie ubezpieczenia pomostowego kredytu) (§ 1 ust. 8).

Kredyt zabezpieczony został m.in. przez ubezpieczenie „niskiego wkładu własnego” kredytu w (...) S.A. na 36-miesięczny okres ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy między wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 2.468,55 zł. Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpiłaby całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem, ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, kredytobiorcy zobowiązali się do kontynuacji ubezpieczenia i tym samym do opłacenia składki ubezpieczeniowej w wysokości 3,50% kwoty niespłaconego brakującego wkładu własnego, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu (§ 3 ust. 3 umowy).

W § 3 ust. 5 umowy określono, że prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki (o której mowa w ust. 1 niniejszego §) ustanowionej na rzecz (...) stanowi ubezpieczenie Kredytu w (...) S.A. i (...) S.A.

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy Bank udziela Kredytobiorcy, na jego wniosek, kredytu hipotecznego na cel wskazany w § 1 ust. 1 umowy w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty (...) wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w (...) walucie jest określona na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu.

Kredyt został oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy ustalana jest w wysokości określonej w § 1 ust. 8 (§ 10 ust. 1).

Zmiana wysokości oprocentowania kredytu mogła nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta była podstawą waloryzacji (§ 10 ust. 2).

Kredytobiorcy zobowiązali się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych w § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w Harmonogramie spłat (§ 10 ust. 1). Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg. kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej banku obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 10 ust. 4).

Wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym w dniu i godzinie spłaty (§ 13 ust. 5).

Zgodnie z § 30 ust. 1 i 2 umowy, kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Złożyli również oświadczenie, że są świadomi, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Nadto, kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w banku, jak również zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu oraz w pełni je akceptują.

Zgodnie z zawartą umową kredytu, jej integralną część stanowił Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – (...). W. P. i A. P. oświadczyli, że zapoznali się z Regulaminem i uznają jego wiążący charakter (§ 26 ust. 1 umowy).

Dowód: decyzja, k. 237-239, umowa o kredyt, k. 74-82.

Jednocześnie z umową kredytową kredytobiorcy podpisali oświadczenie do generalnej umowy ubezpieczenia z dnia 31 stycznia 2005 r., w którym wyrazili zgodę m.in. na wgląd przez (...) S.A. i (...) S.A. do dokumentacji kredytowej oraz na cesję do dochodzenia roszczeń o zwrot kwoty wypłaconego odszkodowania przez (...) S.A. na rzecz Banku na rzecz (...) S.A.

Dowód: oświadczenie do generalnej umowy ubezpieczenia z dnia 31 stycznia 2005 r. k.561.

Zgodnie z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M., Bank udziela kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem walut wymiernych, tj. (...)/ (...)/ (...)/ (...), według tabeli kursowej banku. Kredyt waloryzowany udzielany jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę (§ 1 ust. 2 i 3 regulaminu). Zgodnie natomiast z § 9 ust. 1 i 2 regulaminu kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej. Zgodnie z § 24 ust. 2 i 3 regulaminu wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty.

W przypadku niespłacenia przez kredytobiorcę części lub całości raty kapitałowo – odsetkowej lub odsetkowej w terminie określonym w harmonogramie spłat, powstałe zadłużenie traktowane jest jako zadłużenie przeterminowane, w tym niespłacona w terminie kwota kapitału jako kapitał przeterminowany. W przypadku zaś powstania zadłużenia przeterminowanego bank podejmuje działania upominawcze z wypowiedzeniem umowy kredytowej włącznie (§ 30 ust. 1 i 3 regulaminu). Stosownie zaś z § 31 ust. 1 i 2 regulaminu, bank może wypowiedzieć umowę o kredyt z

30 - dniowym okresem wypowiedzenia, po którego upływie kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu całej kwoty wykorzystanego kredytu wraz z należnymi odsetkami.

Dowód: Regulamin udzielania kredytów pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M. k.244-254v.

W okresie, gdy W. P. i A. P. starali się o kredyt hipoteczny w (...) Banku S.A. na rynku były dwa najbardziej popularne modele kredytów: kredyt walutowy w wariantach waloryzowany i denominowany oraz kredyt złotówkowy. Obydwa kredyty funkcjonowały równolegle. W kredycie denominowanym kwota kredytu była z góry określona w walucie obcej. W kredycie waloryzowanym kwota kredytu była wyrażona w złotych i po uruchomieniu kredytu przeliczana na walutę obcą po kursie kupna. Pracownik Banku miał obowiązek poinformowania klientów o tych wariantach, ostateczna decyzja należała do klienta.

Kredyty złote miały wyższe oprocentowanie i generalnie były droższe. Oprocentowanie nominalne w przypadku kredytów walutowych było niższe ze względu na wskaźnik LIBOR.

Klienci indywidualni nie mieli wpływu na wysokość kursów walut zawartych w tabeli kursowej banku, której zazwyczaj nie znali. Bank posiadał jedną tabelę kursową kupna i sprzedaży walut obejmującą wszystkie transakcje.

Dowód: zeznania świadka M. D. k.658-662

Dnia 20 września 2006 r. W. P. i A. P. (kupujący) zawarli umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w W. z M. K. (1) i M. K. (2) (sprzedający). Na mocy przedmiotowej umowy sprzedający sprzedał spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego za cenę 352.650 zł, a kupujący nabyli ten lokal za wskazaną cenę do obowiązującej ich wspólności ustawowej.

Dowód: umowa sprzedaży k. 255-256; odpis zwykły KW nr (...) k.652-653v.

W dniu 02 lutego 2009 roku W. P. i A. P. podpisali Aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 19 września 2006 roku, co zostało poprzedzone złożeniem przez Bank oferty zmiany sposobu ustalania oprocentowania kredytu w oparciu o stałą w całym okresie kredytowania marżę Banku powiększoną o wartość wskaźnika LIBOR 3M (...) a także złożeniem w tym przedmiocie wniosku przez kredytobiorców. Zgodnie z postanowieniami w/w aneksu zmianie uległ zapis § 10 umowy. W ust. 2 określono, iż : „wysokość zmiennej stopy procentowej, o której mowa w ust.1, ustalona została na dzień zawarcia Aneksu nr (...) jako stawka bazowa LIBOR 3 M dla (...) z dnia 30-07-2008 r. wynosząca 2,78 % powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 0,92 p.p.

Dowód: aneks nr (...) do umowy nr (...).2006 z dnia 19 września 2006r. k. 83; pismo k.260; wniosek o zmianę umowy k.261.

Z uwagi na reklamację dotyczącą daty podpisania aneksu do umowy (po długim okresie oczekiwania od złożenia stosownego wniosku) i w związku z tym nieprawidłowe naliczanie wysokości rat kredytu, kredytobiorcy wnieśli o zwrot kwoty 2.298,99 zł tytułem nadpłaty rat kredytu wynikającej z nieprawidłowego naliczenia oprocentowania. Bank uznał reklamację dokonując zwrotu części wnioskowanej kwoty.

Dowód: pismo z dnia 13 lutego 2009 r. k.596; potwierdzenia operacji k.597-600.

W dniu 1 kwietnia 2009 r. w (...) uległ zmianie Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M. (...) hipotecznych (Załącznik nr 1 do PO NR.A-V-.../ (...)/09), w którym została zawarta definicja spreadu walutowego (tj. różnica między kursem sprzedaży, a K. zakupu waluty obcej ogłaszanym przez Bank w tabeli kursowej walut), a także tabeli kursowej (...) Banku S.A. (tj. tabela kursów (...) Banku publikowana na stronach informacyjnych (...) – (...) W § 2 Regulaminu w wersji z dnia 1 kwietnia 2009 r. zawarte było postanowienie, zgodnie z którym kursy kupna/sprzedaży walut publikowane w Tabeli kursowej Banku, stosowane do uruchomienia / spłaty /przewalutowania kredytów i pożyczek waloryzowanych podawane są do wiadomości za pośrednictwem: a) strony internetowej Banku, b) (...), c) sieci placówek (ust. 1). Wysokość kursów kupna / sprzedaży

walut obowiązujących w danym dniu roboczym może ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów, jak również o częstotliwości zmiany, podejmowana jest przez (...) z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 4 (ust. 2). Wysokość spreadu walutowego występującego dla poszczególnych walut wymiennalnych publikowana jest w sposób opisany w ust. 1 ppkt a (ust. 3). Kursy kupna / sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych czynników: 1) bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, 2) podaży i popytu na waluty na rynku krajowym; 3) różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, 4) płynności rynku walutowego, 5) stanu bilansu płatniczego i handlowego (ust. 4).

Dowód: Pismo okólne k.267-268; wydruk ze strony informacyjnej Banku k.266; Regulamin k.269-272.

W dniu 1 lipca 2009 r. w (...) ponownie uległ zmianie Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M. (...) hipotecznych (Załącznik nr 35 do PO NR.A-V-.../ (...)/09), w którym nadal znajdowała się definicja spreadu walutowego, a ponadto wskazano, że szczegółowe informacje o wysokości kursu zastosowanego do uruchomienia kredytu kredytobiorca może uzyskać u pracownika Banku lub za pośrednictwem (...) (§ 1 ust. 8). Wysokość spreadu walutowego występującego dla poszczególnych walut wymiennalnych publikowana jest w systemie transakcyjnym dostępnym za pośrednictwem strony internetowej (...) (§ 2 ust. 3). O zmianie zasad wyznaczania kursów kupna/sprzedaży walut oraz spreadu walutowego (...) powiadomi kredytobiorcę na piśmie albo za pośrednictwem elektronicznych nośników informacji, a w szczególności za pośrednictwem strony internetowej Banku lub poczty elektronicznej zależnie od wybranej przez kredytobiorcę formy powiadamiania go o zmianie harmonogramu spłaty raty (§ 2 ust. 5). Bank wprowadził także możliwość spłaty kredytu/pożyczki w walucie waloryzacji.

Dowód: wydruk ze strony informacyjnej Banku k.274; Regulamin - Załącznik nr 35 do PO NR.A-V-.../ (...)/09, k. 276-279; pismo z dnia 1 lipca 2009 r. k.275.

Pismem datowanym na dzień 28 grudnia 2015 roku W. P. i A. P. złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli zawarcia z (...) S.A. umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19 września 2006 roku. Jako podstawę uchylenia się od skutków oświadczenia woli wskazali wykrycie, że (...) S.A. wprowadził ich w błąd co do wysokości swojego wynagrodzenia, należnego z tytułu umowy, łamiąc przy tym rekomendację Komisji Nadzoru Bankowego dotyczące obowiązków informacyjnych spoczywających na bankach (oświadczenie doręczono dnia 31 grudnia 2015 r.). W oświadczeniu kredytobiorcy zażądali zwrotu, w terminie 7 dni od otrzymania tego oświadczenia przez bank, sumy dotychczas wpłaconych przez nich rat kredytowo-odsetkowych, opłat z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu oraz innych pobranych od nich opłat i prowizji.

Dowód: oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli z dowodem nadania k. 84-86; dowód nadania i odbioru k.86-89.

Pismem z dnia 02 lutego 2016 roku (...) S.A. z siedzibą w W. odpowiadając na pismo – oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli wyjaśnił, iż nie podziela stanowiska i argumentacji dotyczącej oświadczenia woli zawarcia z (...) S.A. umowy kredytu hipotecznego nr (...) pod wpływem błędu, a w szczególności pod wpływem błędu wywołanego podstępnie przez Bank.

Dowód: pismo k. 90-92.

Kredyt został uruchomiony i przeznaczony został na cel wskazany w umowie kredytowej, a oprocentowanie w okresie od dnia 22 września 2006 r. do 19 października 2015 r. podlegało zmianom.

Dowód: okoliczności bezsporne; zaświadczenia z dnia 20 października 2015 r. k.109-113; historia operacji na rachunku k.114-116; wniosek o uruchomienie transzy k.257-258.

Tytułem (...) Bank pobrał z konta kredytobiorców łącznie kwotę 5.352,79 zł w tym dnia 22 września 2006 r. kwotę 2.468,55 zł, dnia 30 września 2009 r. kwotę 1.979,34 zł, dnia 1 października 2012 r. kwotę 904,90 zł.

Dowód: okoliczności bezsporne; potwierdzenia przelewów k.117-119; zaświadczenie k.339.

(...) S.A. potwierdziło objęcie ochroną ubezpieczeniową oraz opłacanie składek z tytułu (...) a także objęcie ochroną ubezpieczeniową oraz opłacanie składek z tytułu ubezpieczenia pomostowego dla umowy kredytowej nr (...).

Dowód: zaświadczenie k.559 i k.656.

W momencie składania wniosku o udzielenie kredytu W. P. pracował na stanowisku instruktor na podstawie umowy o pracę w spółce akcyjnej, a A. P. na stanowisku konsultant na podstawie umowy o pracę w spółce z o.o. (...) wybrali ofertę (...) z uwagi na fakt, iż oferta ta była najkorzystniejsza i najtańsza. Skorzystali z pomocy pośrednika finansowego. Dla W. P. i A. P. w ofercie kredytu liczyły się tylko koszty i raty, nie był dla nich istotny fakt, czy kredyt będzie walutowy czy złotówkowy. Powodowie mieli środki finansowe na wkład własny ale wykorzystali je na sfinansowanie umowy przedwstępnej. W. P. i A. P. nie byli informowali o ryzyku kursowym. Otrzymali informację o długości trwania kredytu, ratach. Nie mieli świadomości, iż kurs (...) może ulec zmianie, nie zapoznali się z wykresami, tabelkami czy informacjami słownymi w sprawie zmiany kursu (...). Nie wzbudziło ich wątpliwości, jaka kwota zostanie do spłaty kredytu wziętego w walucie obcej, istotna była wysokość rat kredytu. O ubezpieczeniu niskiego wkładu własnego powodowie nie zostali poinformowani. Było to ubezpieczenie standardowe, które posiada każdy bank. Ubezpieczenie to rozumieli tak, iż zabezpiecza ono kredytobiorcę na wypadek braku możliwości spłaty rat kredytu.

Dowód: zeznania powodów – nagranie protokołu rozprawy, k. 679.

Wysokość faktycznie pobranych przez Bank rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od dnia 22 września 2006 r. do 1 września 2015 r. wyniosła 172.649,01 zł. Łączna wysokość hipotetycznych rat kapitałowo-odsetkowych jakie kredytobiorcy uiściliby (...), na podstawie warunków umowy kredytowej bez uwzględnienia klauzul indeksacyjnych oraz bez stosowania zasad waloryzacji w okresie od dnia 22 września 2006 r. do 1 września 2015 r. wynosiłaby 137.707,53 zł. Wysokość dokonanej nadpłaty kredytu wyniosłaby 34.941,48 zł.

Wysokość faktycznie pobranych przez Bank rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od dnia 22 września 2006 r. do 1 stycznia 2009 r. wyniosła 41.827,73 zł. Wysokość hipotetycznych rat kapitałowo-odsetkowych jakie kredytobiorcy uiściliby (...), na podstawie warunków umowy kredytowej bez uwzględnienia klauzul indeksacyjnych oraz bez stosowania zasad waloryzacji w okresie od dnia 22 września 2006 r. do 1 stycznia 2009 r. wynosiłaby 41.816,55 zł. Wysokość dokonanej nadpłaty kredytu wyniosła 2.011,18 zł.

Wysokość hipotetycznych rat kapitałowo-odsetkowych jakie kredytobiorcy uiściliby (...), na podstawie warunków umowy kredytowej bez uwzględnienia klauzul indeksacyjnych oraz bez stosowania zasad waloryzacji i ze stałym oprocentowaniem w okresie od dnia 22 września 2006 r. do czasu podpisania aneksu wynosiłaby 132.404,51 zł. Wysokość dokonanej nadpłaty kredytu wyniosła 40.244,50 zł.

Łączna kwota hipotetycznych rat kapitałowo-odsetkowych kredytu, przy założeniu waloryzacji zobowiązań stron kursem średnim NBP od momentu wypłaty kredytu oraz przy założeniu, że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,65% od dnia zawarcia umowy do dnia 02 stycznia 2007 roku, kiedy uległo obniżeniu do 2,65% w związku z ustanowieniem hipoteki i wynosiło 2,65% do dnia 01 marca 2009 roku wynosiłaby 16.832,70 (...), tj. 39.408,10 zł.

Łączna kwota hipotetycznych rat kapitałowo-odsetkowych kredytu, przy założeniu waloryzacji zobowiązań stron kursem średnim NBP od momentu wypłaty kredytu do dnia 30 września 2015 r. oraz przy założeniu, że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,65% od dnia zawarcia umowy do dnia 02 stycznia 2007 roku, kiedy uległo obniżeniu do 2,65% w związku z ustanowieniem hipoteki i wynosiło 2,65% do dnia 01 marca 2009 roku, a po tej dacie było określone na zasadach zawartych w aneksie do umowy wynosiłaby 52.614,51 (...), tj. 158.036,31 zł.

Dowód: opinia biegłego sądowego ds. rachunkowości K. J. k.685-698; opinia uzupełniająca k.773-778; ustna uzupełniająca k.779v-780; opinia uzupełniająca k.827-832; opinia uzupełniająca k.888-891; opinia uzupełniająca k.918-924.

W Rejestrze klauzul niedozwolonych, prowadzonym przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją nr (...), wpisana została klauzula o następującej treści: „Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. [...] oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w par. 6 bez odrębnej dyspozycji" - na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 sierpnia 2012 r.

Dowód: okoliczność powszechnie znana

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych dowodów z dokumentów załączonych do akt sprawy, dowodu z opinii biegłego, zeznań świadka M. D. oraz zeznań powodów. Podkreślić należy, że dokumenty stanowiące podstawę ustalenia stanu faktycznego nie budziły wątpliwości Sądu odnośnie ich prawdziwości i autentyczności, nie były one również kwestionowane przez strony procesu. Sąd pominął dokumenty zgromadzone w aktach sprawy w postaci raportów, rekomendacji i zarządzeń, opracowań oraz opinii (k.126-149; 281-288; 290-302; 304-337; k.340-361; k.420-469; k.491-558; k.581-595v; k.617-643; k.727-752; k.806v-821). Jeżeli chodzi o przedkładane w obszernej postaci różnego rodzaju raporty i rekomendacje to Sąd uznał je za nieprzydatne dla ustalenia istotnych okoliczności niniejszej sprawy i zawierające jedynie stanowisko danej strony, która je przedkładała. Odnośnie natomiast przedkładanych przez pozwanego zarządzeń i opracowań, w tym polityk dotyczących ustalania kursów walut i oprocentowania, to podkreślić należy, że dokumenty te stanowiły wewnętrzne dokumenty i ustalenia banku, które nie były udostępniane kredytobiorcom, w związku z czym nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Podkreślić także należy, że pozwany nie wykazał w żaden sposób, że powodowie znali treść tych dokumentów bądź też mogli się z nimi zapoznać.

Sąd pominął dowód opinii z dnia 19 listopada 2015 r. sporządzonej na zlecenie powodów (k.93-108) oraz prywatnych wyliczeń powodów (k.120-125; k.470-471; k.650-651), jako że dokumenty te, sporządzone poza tokiem postępowania w sprawie i z uwagi na stanowisko pozwanego mogły być ocenione wyłącznie jako dokumenty prywatne na podstawie art. 245 k.p.c.

Sąd uznał za wiarygodne w całości zeznania świadka M. D., który co prawda nie uczestniczył w procesie kredytowym powodów, jednakże z uwagi na zajmowane stanowisko był w stanie przybliżyć proces udzielania kredytów u pozwanego w okresie zawierania przez nich umowy, a ponadto wyjaśnił proces spreadu walutowego kwestionowany przez powodów w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu brak jest podstaw do kwestionowania zeznań świadka, czego nie uczyniły również same strony procesu.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność wyliczenia wysokości rat kredytu należnych pozwanemu bez stosowania zwartych w umowie klauzul indeksacyjnych i bez stosowania zasad waloryzacji, wyliczenia wysokości wynagrodzenia należnego pozwanemu z tytułu stosowania klauzul indeksacyjnych, wysokości dokonanej nadpłaty kredytu przez powodów (k.678). W pozostałym zakresie wnioski dowodowe zostały oddalone, gdyż w ocenie Sądu inne okoliczności podnoszone we wniosku nie miały znaczenia dla dokonania ustaleń faktycznych w sprawie i ostatecznie rozstrzygnięcia sporu w niniejszej sprawie. Ostatecznie z uwagi na stanowiska stron Sąd rozszerzył tezę dowodową i dopuścił dowód z pisemnej uzupełniającej opinii biegłej sądowej z zakresu rachunkowości K. J., celem wyliczenia należnych rat kredytu, przy założeniu waloryzacji zobowiązań stron kursem średnim NBP od momentu wypłaty kredytu do dnia 30 września 2015 r. oraz przy założeniu, że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,65% od dnia zawarcia umowy do dnia 02 stycznia 2007 roku, kiedy uległo obniżeniu do 2,65% w związku z ustanowieniem hipoteki i wynosiło 2,65% do dnia 01 marca 2009 roku (k.912).

Sąd podzielił w całości opinię pisemną wraz z opiniami uzupełniającymi biegłej K. J.. Biegła sporządziła je zgodnie z postanowieniami Sądu i szczegółowo wyjaśniła sposób dokonanych obliczeń należnych rat kredytu z pominięciem

klauzul waloryzacyjnych i indeksacyjnych w różnych wariantach w związku ze stanowiskiem stron w toku procesu. W ocenie Sądu brak jest podstaw do kwestionowania opinii i opinii uzupełniających biegłej, która w sposób fachowy i rzetelny, z wykorzystaniem posiadanej wiedzy specjalistycznej w swojej dziedzinie dokonała wyliczeń rat kredytu.

Uzupełniająco Sąd posiłkował się także zeznaniami powodów złożonymi na rozprawie, uznając je za spójne, logiczne i zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Podkreślić należy, że Sąd uznał zeznania powodów, co do zasady, za wiarygodne w całości. Sąd nie podzielił jedynie zeznań powodów w części dotyczącej twierdzeń, że nie wiedzieli dokładnie na czym polega mechanizm waloryzacji. W ocenie Sądu powodowie z pewnością posiadali wiedzę o ryzyku kursowym, o zasadach waloryzacji oraz o tym, że bank do przeliczeń kursu (...) stosuje kurs z własnej tabeli. Podkreślić należy, że stosowanie kursu z tabeli wynika wprost z postanowień zawartej umowy kredytu oraz Regulaminu, którego treść powodom była znana i co oświadczyli w treści umowy potwierdzając to własnoręcznym podpisem. Ponadto powodowie chcieli zawrzeć umowę kredytu waloryzowanego, orientowali się, że dostaną wyższą kwotę kredytu i niższe oprocentowanie. W tych okolicznościach, w ocenie Sądu, powodowie mieli wpływ na wybór waluty kredytu i nie byli w żaden sposób zobligowani do wybrania kredytu indeksowanego kursem (...).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W niniejszej sprawie powodowie W. P. i A. P. dochodzili od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. zapłaty kwoty 47.169,34 złotych wskutek uchylenia się powodów od skutków oświadczenia woli zawarcia umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 roku (żądanie I); albo w przypadku nie uznania żądania I zasądzenia kwoty 47.169,34 zł wskutek uznania umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 roku za nieważną (żądanie II); albo w przypadku nie uznania żądania I oraz II, zasądzenia kwoty 45.819,68 zł wskutek uznania niektórych postanowień umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 r. za bezskuteczne wobec powodów (żądanie III). W przypadku uwzględnienia żądania III powodowie wniesli o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia rozliczenia dotychczasowych spłat rat kapitałowo-odsetkowych kredytu udzielonego powodom z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych, klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz klauzuli dotyczącej możliwości dowolnej zmiany oprocentowania w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie oraz do przedstawienia harmonogramu dalszych rat kredytu z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie.

Powództwo oparte zostało na twierdzeniu, że w umowie kredytowej pozwany bank posłużył się nieważnymi bądź niedozwolonymi postanowieniami dotyczącymi ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, waloryzacji wysokości zaciągniętego kredytu oraz wysokości spłaty w relacji do waluty obcej, sposobu wyliczania oprocentowania skutkującym uzyskaniem przez pozwanego nienależnego świadczenia, a zawartymi w § 3 ust. 3 i 5 (...) i § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 i § 13 ust. 5 (waloryzacja) umowy kredytowej, § 10 ust. 2 (kryteria zmiany oprocentowania).

Bezspornym pozostawało między stronami w szczególności to, że wiązała ich umowa kredytowa z dnia 19 września 2006 r., która w swej treści zawierała postanowienia kwestionowane przez powodów, zmieniona aneksem nr (...) z dnia 2 lutego 2009 r., że powodowie dnia 31 grudnia 2015 r. złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli na podstawie art. 84 w zw. z art. 86 k.c. tj. błędu co do wysokości wynagrodzenia należnego Bankowi z tytułu umowy przy uwzględnieniu rekomendacji NBP dotyczących obowiązków informacyjnych banków i że Bank nie uwzględnił skuteczności złożonego oświadczenia woli.

W pierwszej kolejności powodowie domagali się zapłaty kwoty 47.169,34 złotych wskutek uchylenia się powodów od skutków oświadczenia woli zawarcia umowy kredytowej nr (...) z dnia 19 września 2006 roku na podstawie art. 84 w zw. z art. 86 k.c., tj. błędu wywołanego podstępem co do wysokości wynagrodzenia należnego Bankowi z tytułu umowy przy uwzględnieniu rekomendacji NBP dotyczących obowiązków informacyjnych banków (żądanie I).

Stosownie do powołanych przepisów, w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego

skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej (art. 84 § 1 k.c.). Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny) (§ 2). Artykuł 86 § 1 k.c. stanowi z kolei, że jeżeli błąd wywołała druga strona podstępnie, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu może nastąpić także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy, należy wskazać, że dla skutecznego uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli po pierwsze, musi wystąpić błąd co do treści czynności prawnej, po drugie, musi to być błąd istotny. Błąd co do treści czynności prawnej nie musi być błędem co do essentialia tej czynności, musi jednak dotyczyć elementu jej treści. Jednakże przesłanką uchylenia się od skutków oświadczenia woli z powodu błędu wywołanego podstępnie jest istnienie związku przyczynowego pomiędzy złożeniem oświadczenia woli a pozostawianiem przez składającego w takim błędzie, gdyż w sytuacji podstępu wyłączona zostaje przesłanka istotności błędu i tego, aby dotyczył on treści czynności prawnej. Uznaje się, że błąd wywołany podstępnie to wyłącznie błąd wywołany celowo, świadomie, rozmyślnie, czy to w zamiarze bezpośrednim, czy w zamiarze ewentualnym, jednak zawsze z winy umyślnej.

W niniejszej sprawie powodowie powoływali się na podstęp pozwanego dotyczący wysokości wynagrodzenia należnego Bankowi z tytułu umowy przy uwzględnieniu rekomendacji NBP dotyczących obowiązków informacyjnych banków, gdyż z uwagi na zastosowanie „podwójnych klauzul indeksacyjnych” wynagrodzenie pozwanego z umowy znacznie wzrosło (o 26.117,10 zł), a informacja o tym wynagrodzeniu nie znalazła się w treści umowy podobnie jak informacja o całkowitym koszcie kredytu. Powodowie powoływali się w tym przypadku również na to, że w związku z zawinionym działaniem pozwanego (wprowadzeniem powodów w błąd co do rzeczywistych kosztów kredytu) ponieśli szkodę powstałą wskutek pobrania nienależnych rat kredytu z ich rachunku bankowego, a pomiędzy działaniem pozwanego w postaci wprowadzenia w błąd powodów co do rzeczywistych kosztów kredytu a szkodą zachodzi adekwatny związek przyczynowy, gdyż powodowie zdecydowali się na zwanie umowy kredytowej w oparciu o nierzetelnie podawane przez pozwanego koszty kredytu.

W tym zakresie Sąd uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wyklucza, aby można było mówić o ziszczeniu się przesłanek z art. 84 zw. z art. 86 k.c.

Jak bowiem Sąd wyżej wskazał podstępne wprowadzenie w błąd powodów w zakresie wynagrodzenia pozwanego musiałoby faktycznie zaistnieć i w dodatku być celowe, świadome i rozmyślne. Tymczasem, w ocenie Sądu, w ogóle nie można mówić o wprowadzeniu powodów w błąd z powodu, jak utrzymywali, zawyżenia wynagrodzenia pozwanego z uwagi na zastosowanie „podwójnych klauzul indeksacyjnych”. Przede wszystkim, wobec zakwestionowania stanowiska powodów w tym zakresie przez pozwanego (opinia przedłożona przez powodów z dnia 19 listopada 2015 r. sporządzona na zlecenie powodów nie mogła stanowić w tych okolicznościach wiarygodnego źródła o faktach), brak jest jakichkolwiek dowodów wskazujących na to, że do zawyżenia wynagrodzenia istotnie doszło. Istotne znaczenie ma także kwestia dobrowolnego wyboru przez powodów mechanizmu waloryzacji (co Sąd szczegółowo omówi przy badaniu abuzywności klauzul waloryzacyjnych). Z § 1 ust. 3 przedmiotowej umowy wynika, że kredyt jest kredytem waloryzowanym do (...). Strony zastosowały więc w umowie mechanizm waloryzacji do waluty obcej, a to z kolei było przedmiotem indywidualnego i dobrowolnego wyboru powodów. Powodowie mieli możliwość wyboru kredytu w walucie polskiej i kredytu waloryzowanego, które to opcje były przez pozwanego oferowane w momencie zaciągania kredytu przez powodów, co wynika z treści Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek. Powodowie dobrowolnie zdecydowali się na zaciągnięcie kredytu w wybranej opcji z uwagi na niższe koszty kredytu i ratę, jak sami wskazywali. Powodowie, mając wiedzę co do tego, że jeśli zdecydują się na kredyt w walucie obcej, Bank będzie dokonywał przewalutowania kredytu i rat, świadomie zdecydowali się, po pierwsze w ogóle na zaciągnięcie kredytu walutowego, a po drugie na jego zaciągnięcie w pozwanym Banku, biorąc pod uwagę, że gwarantuje im to łagodniejsze wymogi

odnośnie zdolności kredytowej oraz niższe oprocentowanie, przy uwzględnieniu także znacznych różnic procentowych między wskaźnikiem WIBOR oraz LIBOR.

Wobec powyższego, powodowie nie mogą powoływać się na rzekomy błąd dotyczący wynagrodzenia pozwanego za dokonanie waloryzacji, zwłaszcza w sytuacji, w której nie wykazali, że pozwany z tego tytułu wynagrodzenie faktycznie od nich pobrał.

W tych okolicznościach Sąd doszedł do przekonania, że powodowie nie uchylili się skutecznie od skutków prawnych swego oświadczenia woli zawartego w umowie kredytowej z dnia 19 września 2006 roku.

Przechodząc z kolei do badania kolejnych zarzutów strony powodowej, to wskazać należy, że powodowie wywodzili część swojego roszczenia o zapłatę z faktu, iż pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. niezasadnie obciążył ich obowiązkiem zapłaty i w konsekwencji pobrał z ich konta łącznie sumę 5.352,79 złotych tytułem składek na „ubezpieczenie niskiego wkładu własnego” kredytu hipotecznego udzielonego powodom na podstawie umowy z dnia 19 września 2006 roku.

Wobec powyższego powodowie zakwestionowali postanowienia § 3 ust. 3 łączącej strony umowy kredytowej, które obligują kredytobiorcę do ponoszenia kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu, podnosząc, że przedmiotowy zapis stanowił element wzorca umownego przedłożonego im przez pozwanego, na którego treść nie mieli żadnego wpływu, zaś postanowienie to kształtuje ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Pozwany z kolei stał na stanowisku, że postanowienie kwestionowane przez powodów było z nimi uzgodnione i wbrew ich twierdzeniom nie spełniało przesłanek niedozwolonej klauzuli umownej, a tym samym niezasadne jest żądanie powodów zwrotu pobranej przez pozwanego składki jako świadczenia nienależnego.

Wobec powyższego kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy wskazane kwoty, stanowiące składki na ubezpieczenie niskiego wkładu, zostały naliczone i pobrane przez pozwanego zasadnie, a zatem czy powodowie w ogóle byli zobowiązani do ich uiszczenia. Bezspornym pozostawały natomiast sama treść umowy łączącej strony a także wysokość składki pobranej przez pozwanego na poczet ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

Punktem wyjścia do rozważań jest więc analiza postanowień § 3 ust. 3 umowy kredytowej w kontekście przesłanek, o jakich mowa w przepisie art. 385¹ § 1 k.c., który stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W § 3 ustawodawca precyzuje, iż niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Przedmiotowe zagadnienie prawne stanowiło przedmiot rozważań Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W., który wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2012 roku sygn. akt XVII AmC 2600/11, uznał za niedozwolone postanowienie umowne stosowane przez (...) we wzorcu umownym o następującej treści: „jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia bank do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,5% kwoty różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. (...) oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji”.

Powyższy zapis, uznany przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za klauzulę abuzywną jest niemalże zbieżny treściowo z postanowieniami § 3 ust. 3 zawartej z powodami umowy z dnia 19 września 2006 roku i które były już poddane ocenie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. i zostały przez ten Sąd uznane za niedozwolone.

Odnosząc się natomiast do kwestii rozszerzonej prawomocności wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, należy stwierdzić, że ocena czy konkretny zapis umowy stanowił klauzulę abuzywną, czy też nie, jest dopuszczalna podczas także rozpoznawania każdej sprawy cywilnej dotyczącej konkretnego stosunku obligacyjnego, czyli w toku tzw. kontroli *in concreto*, nie zaś wyłącznie w trakcie tzw. kontroli *in abstracto* dokonywanej przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w postępowaniu odrębnym w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479³⁶–art. 479⁴⁵ k.p.c.).

W tym miejscu należy podkreślić, iż wskazane przepisy art. 479⁴³ oraz art. 479³⁶ k.p.c. co prawda zostały uchylone z dniem 17 kwietnia 2016 r. jednak na mocy art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1634) w odniesieniu do postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., stosuje się przepisy m.in. kodeksu postępowania cywilnego, w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. A zatem wskazane przepisy znajdują zastosowanie w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, że celem kontroli abstrakcyjnej jest ochrona interesu publicznego w postaci zbiorowego interesu konsumentów, przy czym pośrednio może dojść do realizacji indywidualnego interesu konsumenta, który wystąpił z powództwem. Prawomocne wyroki Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołują skutki wobec osób trzecich, a więc charakteryzują się tzw. rozszerzoną prawomocnością (art. 479⁴³ k.p.c.). Kontrola *in abstracto* polega na analizowaniu treści postanowień wzorca umowy w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i jest dokonywana niezależnie od tego, czy między stronami doszło do zawarcia umowy z wykorzystaniem tego wzorca, zaś jej następstwem jest wyłącznie stwierdzenie bezskuteczności konkretnego postanowienia umowy na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., wskutek czego postanowienie takie zostaje wyeliminowane z obrotu.

Natomiast kontrola incydentalna wzorca umowy jest dokonywana przez sąd w celu udzielenia ochrony indywidualnemu interesowi konsumenta, zaś wyrok wydany przez sąd wiąże tylko strony danego postępowania. Podkreślenia wymagało, że w każdym postępowaniu sądowym, w którym strona powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych, w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c., sąd jest w pełni uprawniony do badania treści postanowień konkretnej umowy, a w sytuacji, gdy przy jej zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, badanie to obejmować powinno również postanowienia tego wzorca.

Powoływane wyżej orzeczenie Sądu Okręgowego zapadłe w sprawie o sygn. akt XVII AmC 2600/11 posiada przymiot rozszerzonej prawomocności, skutkującej zakazem stosowania postanowienia uznanego za klauzulę niedozwoloną, nie tylko w odniesieniu do podmiotu, wobec którego zostało wydane, lecz także w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorców stosujących tożsame wzorce umów w obrocie z konsumentami. Incydentalna kontrola spornego postanowienia § 3 ust. 4 umowy prowadzi do konkluzji, że zapis ten stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ k.c.

W tym miejscu podkreślić należy, że w ocenie Sądu kwestionowane postanowienie nie zawiera dostatecznych informacji pozwalających uzyskać konsumentowi wiedzę, co do tego – jak faktycznie kształtują się koszty ubezpieczenia, które w ostatecznym wyniku musi ponieść kredytobiorca oraz – jak długo będzie on obowiązany refundować je pozwanemu jeżeli w ciągu 36 miesięcy nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem. Brak było w badanym wzorcu umowy definicji wkładu wymaganego oraz określenia zdarzeń pozwalających ustalić moment zakończenia umowy ubezpieczenia przed upływem maksymalnego okresu łącznego ubezpieczenia (108 miesięcy). Definicji w/w pojęć próżno poszukiwać również w Regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M. (...), stanowiącego załącznik do umowy. Przy ocenie możliwości zbadania realnego kosztu ubezpieczenia obciążającego kredytobiorcę z mocy kwestionowanych postanowień umownych nie można tracić z pola widzenia okoliczności, iż rzeczony kredyt hipoteczny jest waloryzowany w walucie

obcej ((...) (...)). Umowa stanowi, iż każdorazowa wpłata z tytułu raty kredytu jest częściowo zaliczana na poczet należności odsetkowych, a w pozostałym zakresie na poczet kapitału. Oznacza to, że raty regulowane w walucie obcej – (...) wpływają na stopniowe zmniejszanie się zobowiązania nominalnego kredytobiorcy wyrażonego w tejże walucie. Nie można jednak wykluczyć, iż po przeliczeniu zobowiązania wyrażonego w walucie obcej na walutę polską, wysokości kredytu pozostałego do spłaty po pewnym czasie obowiązywania umowy, może być wyższa od pierwotnie zaciągniętego, co ma związek z niedawno notowanymi gwałtownymi wahaniami kursu (...). Gdyby zatem przyjąć, że wartość „wkładu wymaganego” stanowi konkretną sumę wyrażoną w walucie polskiej, to wobec znacznego wzrostu wartości (...) waluty względem waluty polskiej, nie można wykluczyć, że wkład ten nie zostanie spłacony po upływie 36 miesięcy o jakich mowa, ani nawet maksymalnie przewidzianych umową (...) miesięcy. Brak tak podstawowego elementu wpływającego na ostateczny kształt zobowiązania powodów jak określenie waluty w jakiej należy szacować „wkład wymagany” skutecznie wyłącza możliwość oszacowania realnego obciążenia kredytobiorcy kosztami ubezpieczenia niskiego wkładu. Nie jest przy tym wykluczone, że istotne postanowienia umowne odnoszące się do kwestii wymaganego wkładu znajdują się w umowie zawartej przez Bank z ubezpieczycielem, nie mniej jednak powodowie nie są stroną tej umowy i nie zostali zapoznani z treścią tejże.

W tych okolicznościach kredytobiorca nie jest w stanie skontrolować prawidłowości podejmowanych przez Bank czynności związanych z zawieraniem umowy ubezpieczenia z podmiotem trzecim na dalsze okresy.

W świetle treści cytowanego na wstępie przepisu art. 385¹ § 1 k.c. uznanie konkretnej klauzuli umownej za postanowienie niedozwolone wymaga ustalenia kumulatywnego wystąpienia wszystkich wymienionych w nim przesłanek, tj. kontrolowane postanowienie umowy zawartej z konsumentem: - nie było postanowieniem uzgodnionym z nim indywidualnie; - nie było postanowieniem w sposób jednoznaczny określającym główne świadczenia stron; - kształtowało prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Sąd zważył, że Kodeks cywilny w treści przepisu art. 22¹ pod pojęciem konsumenta wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W przedmiotowej sprawie, kredyt miał być przeznaczony na zakup spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w W. oraz refinansowanie nakładów poniesionych na zakup tego prawa (kwota 35.265 zł). W relacjach z pozwanym W. P. i A. P. są więc konsumentami w rozumieniu przepisu art. 22¹ k.c.

Nieuzasadnione są, w ocenie Sądu, zarzuty pozwanego, że z uwagi na doświadczenie życiowe i zawodowe powodowie nie powinni być klasyfikowani według wzorca przeciętnego konsumenta. Definicja konsumenta z art. 22¹ k.c. przyjmuje jako punkt wyjścia pełnią w danej chwili oraz sytuacji rolę ekonomiczną osoby fizycznej (która to osoba może następnie w innej już sytuacji pełnić rolę przedsiębiorcy). Definicja konsumenta dająca się wyinterpretować z art. 22¹ k.c. zawiera cztery elementy. Po pierwsze, konsumentem może być tylko osoba fizyczna, po drugie, musi ona dokonywać czynności prawnej, po trzecie, czynność ta pozostaje w określonej relacji z rolą społeczną tej osoby, a po czwarte, adresatem oświadczenia woli jest przedsiębiorca. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że wszystkie cztery elementy zostały spełnione. Przy tym, nie ma żadnej regulacji prawnej, która przewidywałaby sytuację, w której przy spełnieniu wszystkich przesłanej definicji konsumenta osoba występująca w danym stosunku prawnym w tej roli, mimo to nie mogłaby być za taką uznana, z uwagi w szczególności na wykonywany zawód czy posiadane wykształcenie. Trzeba podkreślić, że wprowadzenie szczególnej ochrony konsumenta w polskim systemie prawnym wynika z faktu, że znacznie silniejsza pozycja ekonomiczna oraz społeczna i organizacyjna przedsiębiorcy wymaga zapewnienia konsumentowi równorzędności materialnej, rzeczywistej, dającej mu niezbędne "wyprzedzenie" (handicap) w relacjach z przedsiębiorcą. Konieczność takiej regulacji wynika bezpośrednio z art. 76 Konstytucji RP, nakładającego na władze publiczne obowiązek ochrony konsumentów, m.in. przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. A zatem, z całą stanowczością należy podnieść, że zarzuty pozwanego, iż w przypadku umowy objętej niniejszym postępowaniem nie mamy do czynienia z konsumentem są nieuprawnione i w istocie wypaczają cel wprowadzenia definicji tegoż konsumenta do kodeksu cywilnego.

Przechodząc do drugiej z powołanych przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. należy stwierdzić, w ocenie Sądu, że kwestionowany zapis zawarty w § 3 ust. 3 umowy, odnosił się do świadczenia niebędącego świadczeniem głównym, a nadto świadczenie którego dotyczył nie zostało w jego treści określone w sposób jednoznaczny. Podkreślić trzeba, że informacji dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu, w tym także odnoszących się do kwestii przedłużania umowy ubezpieczenia na kolejne okresy oraz dotyczących zasad obliczania i pobierania składek na ubezpieczenie w przypadku takiego przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej, brak w dokumentach dostępnych dla strony powodowej. Brak jest przy tym dowodów wskazujących na to, jakoby powodowie zostali poinformowani o zasadach pobierania składek na ubezpieczenie niskiego wkładu oraz o zasadach ich obliczania. (...) dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu próżno szukać w umowie kredytowej oraz Regulaminie, a brak jest dowodów potwierdzających twierdzenia pozwanego o tym, że powodowie już na etapie składania wniosku kredytowego otrzymali wskazane informacje. Argumenty wysuwane przez stronę pozwaną w istocie rzeczy potwierdzają wniosek wysnuty przez Sąd, iż warunki umowy kredytowej nie były indywidualnie uzgadnianie z powodami, nie wyłączając postanowień § 3 ust. 3. Mianowicie, mimo że powodowie świadomie wybrali wariant bez wnoszenia własnego wkładu w umowie kredytu w pełnej wymaganej wysokości i mieli pełną świadomość, że wiąże się to z koniecznością zawarcia umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, to treść tego postanowienia nie była negocjowana, powodowie nie mieli wpływu na jego brzmienie. Co więcej nie wiedzieli i nie zostali poinformowani o istocie tego postanowienia umownego.

Sąd zważył, że kwestionowane postanowienie umowy kredytowej zawarte w § 3 ust. 3, pomimo tego, że zawierało w swej treści tak istotne postanowienie, jakim było powstanie dodatkowego stosunku prawnego (pomiędzy pozwanym Bankiem jako ubezpieczonym i powodami jako ubezpieczającymi a ubezpieczycielem), którego ciężar w postaci obowiązku uiszczenia składki, a także ryzyko wystąpienia przez ubezpieczyciela z roszczeniem zwrotnym w stosunku do kredytobiorcy, spoczywał zasadniczo wyłącznie na stronie powodowej, nie odnosi się do treści stosunku ubezpieczenia zaś umowa pomiędzy pozwanym a ubezpieczycielem nie została przedstawiona powodom do chwili obecnej. Ze wskazanych przez pozwanego dokumentów nie wynikało przy tym, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki były objęte tą ochroną, ani też jakie były ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Sąd zważył również, że zakwestionowane postanowienie umowne nie dawało konsumentowi żadnych uprawnień w zakresie oceny zasadności kontynuowania umowy ubezpieczenia po upływie pierwszych 36 miesięcy okresu kredytowania, bowiem brak było w jego treści jakiegokolwiek zapisu wskazującego na jaki okres umowa ubezpieczenia niskiego wkładu zostanie, po upływie 36 miesięcy, automatycznie przedłużona. W zapisie tym przewidziano jedynie maksymalny okres trwania ubezpieczenia, który został określony na 108 miesięcy, a w ramach tego limitu pozwany mógł faktycznie dowolnie przedłużać ochronę ubezpieczeniową, zaś konsument nie miał na takie decyzje żadnego wpływu. Przedmiotowe postanowienie nie zawierało zatem dostatecznie jasnych i precyzyjnych informacji, pozwalających kredytobiorcy na uzyskanie szczegółowej wiedzy, co do tego, jak faktycznie będą kształtowały się koszty ubezpieczenia oraz jak długo będzie on zobowiązany do refundowania ich pozwanemu, jeżeli w ciągu 36 miesięcy od dnia podpisania umowy kredytowej nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem. Zatem kredytobiorca nie był w stanie kontrolować prawidłowości podejmowanych przez bank czynności związanych zarówno z zawieraniem umowy ubezpieczenia z podmiotem trzecim na dalsze okresy, pomimo tego, że to właśnie kredytobiorca ponosił koszty z tego tytułu.

W świetle powyższego stwierdzić należało, że treść § 3 ust. 3 umowy kredytowej zawierała postanowienie kształtujące prawa, a przede wszystkim obowiązki powodów w sposób niejednoznaczny.

W dalszej kolejności odnieść się należało do twierdzeń strony pozwanej, iż powodowie samodzielnie dokonali wyboru jako zabezpieczenia spłaty kredytu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola najpierw we wniosku kredytowym a następnie w umowie, co świadczyło o tym, że mieli możliwość ukształtowania treści zapisu umowy kredytowej.

Sąd zważył, że przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Dokonanie oceny, czy dane postanowienie umowne było indywidualnie uzgodnione przez strony umowy wymagało zatem zbadania procedur obowiązujących w pozwanym banku i dotyczących procesu udzielania kredytów hipotecznych oraz przebiegu tego procesu w toku zawierania umowy kredytowej. Podkreślić należało, że ciężar udowodnienia indywidualnych uzgodnień spoczywa na tym, kto się na nie powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). W niniejszej sprawie będzie to pozwany, gdyż wykazanie faktu indywidualnego uzgodnienia postanowień uchyła możliwość ich kontroli na podstawie przepisów art. 385¹ – art. 385³ k.c. Wskazać w tym miejscu należało, że użyte w treści przepisu art. 385¹ § 3 k.c. sformułowanie „rzeczywisty wpływ” konsumenta na treść postanowienia, za nieuzgodnione indywidualnie trzeba uznać postanowienie, które konsument wybrał spośród kilku zaproponowanych przez przedsiębiorcę, a zatem takie które nie były przedmiotem pertraktacji między stronami, czyli tzw. klauzule narzucone. Przeciwna kwalifikacja prowadziłaby do sytuacji, w której drogą takich alternatyw przedsiębiorca mógłby praktycznie pozbawić konsumenta ochrony przewidzianej w treści przepisów art. 385¹ – art. 385³ k.c. Stąd też „rzeczywisty wpływ” konsumenta na treść postanowienia nie ma miejsca, jeżeli jest ograniczony przez jego kontrahenta w ten sposób, że konsument dokonuje wyłącznie wyboru spośród alternatywnych klauzul sformułowanych przez przedsiębiorcę (por. w tym zakresie M. B., System prawa prywatnego, Tom 5, str. 762-763). Ponadto, w ocenie Sądu, okoliczność że konsument znał treść danego postanowienia i rozumiał je, nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Konieczne byłoby wykazanie, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego. Przyjęcie natomiast takiego wpływu byłoby możliwe wówczas, gdyby konkretny zapis był z konsumentem negocjowany.

Sąd miał na uwadze, że podstawę zawarcia umowy kredytowej stanowiło wypełnienie i złożenie wniosku kredytowego sporządzonego na formularzu udostępnianym przez stronę pozwaną. Po wydaniu przez Bank decyzji kredytowej powodowie udali się do Banku w celu zawarcia umowy kredytowej. Przy zawieraniu umowy kredytu nie zostały im udzielone informacje dotyczące szczegółowych warunków tego ubezpieczenia, w tym w szczególności dotyczące warunków przedłużenia przewidzianej w nim ochrony ubezpieczeniowej, ani też możliwości innego sposobu zabezpieczenia kredytu wobec braku wkładu własnego. Przedłożona powodom do podpisu umowa stanowiła wzorzec umowny stosowany przez stronę pozwaną, który nie podlegał negocjacjom, ani zmianom. Zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w zaproponowanej przez pozwaną Bank konstrukcji było zatem narzucone przez stronę pozwaną bez zgody powodów w tym zakresie.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu, uznać należało że postanowienia umowne dotyczące upoważnienia banku do naliczania i pobrania od powodów kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, w przypadku automatycznego przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej, nie zostały z nimi uzgodnione indywidualnie. Decyzja powodów w tym zakresie ograniczała się wyłącznie do wyrażenia zgody lub jej braku na warunki umowy kredytowej zaproponowane i ustalone jednostronnie przez stronę pozwaną.

W dalszej kolejności Sąd zważył, że słusznie również podnosiła strona powodowa, że kwestionowane postanowienie umowy kredytowej skutkowało rażącym naruszeniem interesów konsumenta, bowiem kształtowało jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Zgodnie z treścią przepisu art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go wyłącznie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (tzw. niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Przez „rażące naruszenie interesów konsumenta” należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

13 lipca 2005 roku, I CK 832/04). Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom, w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego. Przy czym w stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Tym wartościom bowiem powinny odpowiadać zachowania stron stosunku zobowiązaniowego. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z ww. wartościami, kwalifikować należy zawsze jako sprzeczne z dobrymi obyczajami w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c. W szczególności dotyczy to wszelkich postanowień, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy. Zatem, co do zasady, za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznaje się reguły postępowania sprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Jednakże za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania (tak też trafnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. w wyroku z dnia 29 kwietnia 2011 roku, XVII AmC 1327/09). Sąd jest zatem obowiązany do zbadania i oceny, czy konkretne klauzule umowne przekraczają zakreślone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 czerwca 2013 roku, VI ACa 1698/12). W ocenie Sądu zakwestionowane przez stronę powodową postanowienie umowne spełniało obie z ww. przesłanek.

W niniejszej sprawie już samo nieprzedstawienie powodowi treści umowy ubezpieczenia uznać należało za dokonane z naruszeniem dobrych obyczajów. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej, nieudzielenie stronie powodowej informacji o treści stosunku ubezpieczenia, a w szczególności pozbawienie jej możliwości zapoznania się z ogólnymi warunkami ubezpieczenia niskiego wkładu własnego celem uzyskania wiedzy o tym, jaki jest rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki są objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela, nie usprawiedliwiał fakt, że powodowie nie są stroną umowy ubezpieczenia. Zważyć bowiem należało, że zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy to powodowie mają pokryć koszty ubezpieczenia, co więcej, mogli również stać się dłużnikami ubezpieczyciela z racji wypłaconego pozwanemu odszkodowania. Wskazać należało, że powodowie w istocie dysponowali jedynie oświadczeniem pozwanego odnośnie obowiązku pokrycia kosztów ubezpieczenia, nie posiadając żadnej możliwości weryfikacji za jaką ochronę płacą i czy jej udzielenie jest zasadne.

Za trafne uznać należało również twierdzenia strony powodowej, według których korzyść z zawartej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu własnego była rażąco jednostronna. Tylko bowiem pozwany korzystał z ochrony ubezpieczeniowej wynikającej z przedmiotowej umowy, nie ponosząc jednocześnie żadnych kosztów z tego tytułu. Co więcej, porównując narzucone powodowi rozwiązanie do sytuacji, w której to oni byłiby ubezpieczającymi, ich sytuacja prawna jako konsumentów jest pogorszona. Powodowie musieliby bowiem liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia ubezpieczycielowi w zakresie wypłaconego odszkodowania, co w sytuacji, gdyby sami byli ubezpieczającymi, co do zasady nie miałyby miejsca.

Mając na uwadze przytoczone argumenty, należało stwierdzić że postanowienie umowy zawarte w treści § 3 ust. 3 stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, która nie wiąże powodów występujących w roli konsumentów, przy jednoczesnym związaniu umową kredytową w pozostałym zakresie.

Podobnie jako niedozwolone postanowienia umowne Sąd ocenił kwestionowane przez stronę powodową zapisy umowy kredytowej, które stanowiły o objęciu powodów ubezpieczeniem pomostowym do dnia dostarczenia przez nich odpisu z księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz Banku.

Należy zaznaczyć, że wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W. z dnia 6 sierpnia 2009 r. sygn. akt XVII AmC 512/09, za niedozwolone zostało uznane postanowienie umowne stosowane we wzorcu umownym o następującej treści: „Do czasu przedłożenia odpisu z KW nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia

zawierającej prawomocny wpis hipoteki na rzecz Banku na pierwszym miejscu i niezawierającego obciążeń, które nie zostały zaakceptowane przez Bank, oprocentowanie podwyższone jest: a) w przypadku braku księgi wieczystej lub wypłaty kredytu/I transzy kredytu przed uzyskaniem przez Kredytobiorcę tytułu prawnego do nieruchomości stanowiącej przedmiot hipoteki o 2 punkty procentowe, b) w przypadku gdy założona jest księga wieczysta nieruchomości o 1 punkt procentowy. 2. Podwyższone oprocentowanie zostanie zniesione z pierwszym dniem następnego miesiąca od otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia, o której mowa w ust. 1. 3 (...) Bank może odmówić zniesienia podwyższonego oprocentowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli Kredytobiorca ma zaległości w spłacie kredytu” (wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod nr 1740).

Klauzula użyta w umowie powodów jest zbieżna treściowo z wpisaną do rejestru klauzul niedozwolonych. W umowie zawartej przez powodów klauzula dotycząca ubezpieczenia pomostowego ma bowiem następujące brzmienie: „Na okres ubezpieczenia Kredytu w (...) S.A. i (...) S.A. dokonany zgodnie z § 3 ust. 6 pkt 1, oprocentowanie kredytu ulega podwyższeniu o 1,00 p.p. i wynosi 3,65%. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania kredytu o 1,00 p.p. następuje od daty spłaty najbliższej raty (§ 1 ust. 8). (...) prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w (...) odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki (o której mowa w ust. 1 niniejszego §) ustanowionej na rzecz (...) – ubezpieczenie Kredytu w (...) S.A. i (...) S.A.”

Powoływane wyżej orzeczenie Sądu Okręgowego zapadłe w sprawie o sygn. akt XVII AmC 512/09 posiada przymiot rozszerzonej prawomocności, skutkującej zakazem stosowania postanowienia uznanego za klauzulę niedozwoloną, nie tylko w odniesieniu do podmiotu, wobec którego zostało wydane, lecz także w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorców stosujących tożsame wzorce umów w obrocie z konsumentami. Incydentalna kontrola spornego postanowienia umowy dotyczącego ubezpieczenia pomostowego prowadzi do konkluzji, że zapis ten stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Przede wszystkim prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy w postaci ubezpieczenia pomostowego obowiązywać miało zgodnie z umową do czasu przedłożenia przez konsumenta odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki ustanowionej na rzecz Banku na nieruchomości obciążonej opisaną w § 3 ust. 1, tj. księgi wieczystej nowozałożonej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nr (...) położonego w W. przy ul. (...).

Już taki sposób określenia momentu, od którego upada przewidziane zabezpieczenie rodzi poważne zastrzeżenia, gdyż faktycznie przerzuca na konsumenta ciężar związany z niepewnością co do momentu, w którym nie tylko nastąpi sam wpis hipoteki na rzecz banku (pозwanego) (a w tej konkretnej sprawie także samo założenie księgi wieczystej), ale także zostanie mu wydany przez Sąd wieczystoksięgowy odpis stwierdzający treść wpisu w dziale IV księgi wieczystej. Tymczasem, konsument nie ma żadnego wpływu ani na czas, w jakim sąd wieczystoksięgowy dokona założenia księgi wieczystej, wpisu hipoteki na rzecz banku, ani na termin, w jakim Sąd wyda mu odpis. Na konsumenta bezpodstawnie przerzucono także tym samym ciężar związany z potencjalnymi błędami, omyłkami Sądu rozpoznającego wniosek. Z tego powodu należy uznać, że zapis umowny jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta.

Ponadto, sformułowanie postanowienia w § 3 ust. 5 umowy jest, w ocenie Sądu, sprzeczne z dobrymi obyczajami również z tego powodu, że nie uwzględnia faktu, iż już z chwilą wpisu hipoteki zabezpieczającej kredyt udzielony konsumentowi, Bank uzyskuje żądane zabezpieczenie. Tymczasem, mimo że jego interesy zostają w tym zakresie zaspokojone z dniem wpisu, konsument nadal zmuszony jest opłacać składkę ubezpieczenia pomostowego, które zgodnie z brzmieniem postanowień umownych ma mieć jedynie charakter przejściowy i ze swej istoty zabezpieczać Bank tylko do momentu, w którym wierzycelność Banku względem kredytobiorcy nie jest zabezpieczona wpisem hipoteki. Zatem w okresie między wpisem hipoteki w dziale IV księgi wieczystej a dniem przedłożenia odpisu księgi wieczystej pozwanemu przez powoda dochodzi w istocie do nadzabezpieczenia interesów pozwanego kosztem konsumenta. Taka sytuacja, w ocenie Sądu, nie zasługuje na akceptację i spełnia przesłanki art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu istotne pozostaje także to, że w polskim systemie prawnym obowiązuje zasada jawności ksiąg wieczystych. Stosownie do treści art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U.2017.1007 ze zm.) księgi wieczyste są jawne. Nie można zasłaniać się nieznajomością wpisów w księdze wieczystej ani wniosków, o których uczyniono w niej wzmiankę. Domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym (art. 3 ust. 1).

Z powyższej zasady wynika, że nie ma żadnych ograniczeń podmiotowych w zakresie dostępu do ksiąg wieczystych. Uzyskać dostęp do treści księgi wieczystej może każdy podmiot, niezależnie od przynależności państwowej ani statusu prawnego. Możliwe jest uzyskanie dostępu do treści dowolnej księgi wieczystej, choćby danemu podmiotowi nie przysługiwało żadne uprawnienie dotyczące nieruchomości objętej tą księgą.

Co więcej, z art. 2 zd. 2 u.k.w.h. wynika, że każdy uczestnik obrotu ponosi ryzyko nieznajomości treści księgi wieczystej. W praktyce przepis ten wyraża nakaz skierowany do organów stosujących prawo (sądów, organów administracji itd.), aby pomijać zarzuty dotyczące nieznajomości treści księgi wieczystej (tak też Czech T., Księgi wieczyste i hipoteka. Komentarz, LexisNexis 2014).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy należało uznać, że po pierwsze, pozwany ma przez cały czas (w tym w także od momentu złożenia przez powodów wniosku kredytowego) nieograniczony dostęp do treści księgi wieczystej nieruchomości, która miała zostać obciążona hipoteką na jego rzecz zgodnie z umową. Po drugie zaś, wymaganie od powodów, aby przedłożyli odpis z księgi wieczystej jako dowód wpisu hipoteki w tejże księdze prowadzi w istocie do naruszenia zasady wskazanej w art. 2 zd. 2 u.k.w.h. Pozwany bowiem zagwarantował sobie w treści § 3 ust. 5 umowy możliwość powoływania się na nieznajomość wpisu w księdze wieczystej celem ochrony swych interesów. W ocenie Sądu jest to nie tylko niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa, ale także narusza dobre obyczaje i rażąco narusza interesy konsumenta, który jako słabsza strona stosunku umownego z bankiem zmuszony został do przyjęcia takich regulacji umownych.

Wobec powyższego nie ulega wątpliwości, z uwagi na to, że przedmiotowy zapis umowny został zawarty we wzorcu umownym stosowanym przez pozwany bank, na który powód nie miał żadnego wpływu (czego zresztą pozwany nie kwestionował w toku postępowania), to w tym zakresie postanowienie dotyczące ubezpieczenia pomostowego należało uznać za abuzywne w rozumieniu art. 385¹ k.c., a zatem nie wiążące powodów występujących w roli konsumenta, przy jednoczesnym związaniu umową kredytową w pozostałym zakresie.

W dalszej kolejności sporem objęta była kwestia, czy z uwagi na zawarte w umowie zapisy z § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 i § 13 ust. 5 umowa jest dotknięta sankcją nieważności bezwzględnej lub nieważności bezwzględnej klauzul indeksacyjnych oraz czy wskazane zapisy noszą znamiona abuzywności, a tym samym, czy wiążą one strony sporu.

Pozwany Bank podnosił liczne argumenty dotyczące charakteru prawnego oraz dopuszczalności i prawidłowości zapisów dotyczących indeksacji zawartych w umowie kredytu łączącej go z powodami. Wskazał również na brak abuzywności tych klauzul oraz podnosił szereg argumentów odnoszących się do ustalania przez niego kursów walut w tabelach oraz sposobu ustalania oprocentowania, ich oparcia na obiektywnych i rynkowych czynnikach.

Zakwestionowane przez powoda klauzule waloryzacyjne określały, że: „Kwota Kredytu wyrażona w (...) walucie jest określona na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia Kredytu” (§ 7 ust. 1 in fine umowy), „Raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A, obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50” (w § 11 ust. 5 umowy), oraz „Wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży (...), z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym na dzień i godzinę spłaty” (§ 13 ust. 5 umowy).

W pierwszej kolejności odnieść się należy do żądania stwierdzenia nieważności bezwzględnej umowy kredytu z dnia 19 września 2006 roku lub nieważności bezwzględnej klauzul indeksacyjnych.

Jak wynika z treści art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe w wersji obowiązującej w dacie zawierania umowy kredytu przez powoda (t.j. Dz.U.2002 r. Nr 72, poz. 665), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (ust. 1). Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy (ust. 2).

Na mocy art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984), zmienione zostały przepisy art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz ust. 3, a także art. 75b, które otrzymały następujące brzmienie: „ Art. 69. 1. Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.2. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy; 2) kwotę i walutę kredytu; 3) cel, na który kredyt został udzielony; 4) zasady i termin spłaty kredytu; 4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu; 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany; 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu; 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu; 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych; 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje; 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy. 3. W przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.” Natomiast art. 75b stanowi: „Art. 75b. 1. Wykonanie uprawnienia, o którym mowa w art. 69 ust. 3, nie może wiązać się z poniesieniem przez kredytobiorcę dodatkowych kosztów. 2. Bank nie może uzależnić wykonania przez kredytobiorcę uprawnienia, o którym mowa w art. 69 ust. 3, od wprowadzenia dodatkowych ograniczeń, w szczególności nie może zobowiązać kredytobiorcy do nabywania waluty przeznaczonej na spłatę rat kredytu, jego całości lub części, od określonego podmiotu. 3. Otwarcie i prowadzenie rachunku, o którym mowa w art. 69 ust. 3, jest wolne od opłat w przypadku, gdy kredytobiorcą jest konsument w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny”.

Z treści obu powyżej przytoczonych przepisów wynika wyraźnie, że ustawodawca dostrzegł niekorzystne dla konsumentów skutki dotychczas zawieranych przez nich z bankami umów i wprowadził mechanizmy bardziej zabezpieczające interesy klienta, jako słabszej strony tych stosunków umownych. Kierunek tych zmian potwierdza zatem, że postanowienia wzorca umowy o kredyt hipoteczny, zakwestionowane w niniejszej sprawie, były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały w sposób rażący interesy klientów banku. Ustawodawca w art. 69 ust. 3 prawa bankowego wprowadził dla klientów możliwość spłaty rat kredytu w walucie, do której kredyt jest denominowany, co może poprawić sytuację klienta, który może dokonywać zakupu wartości dewizowych z odpowiednim wyprzedzeniem, na warunkach dla siebie korzystnych. Ustawodawca uznaje zatem za dopuszczalne zawieranie umów kredytowych denominowanych do innej waluty, w związku z czym zakwestionowane postanowienia umowne nie są same w sobie sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, w tym także z naturą stosunku umowy kredytowej. Ustawodawca wymaga jednak – zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 4a prawa bankowego – aby w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa zawierała szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota

kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Według art. 4 ustawy nowelizującej w przypadku kredytów lub pożyczek zaciągniętych przez kredytodawcę przed dniem wejścia w życie tej ustawy ma zastosowanie art. 69 ust 2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego w nowym brzmieniu, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone – do tej ich części kredytu, która pozostała do spłacenia. Poza tym w tym zakresie bank ma obowiązek bezpłatnie dokonać stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

W oparciu o zmienione przepisy ustawy prawo bankowe, od daty wejścia w życie zmian, strona powodowa ma zatem instrument, który pozwala na wyeliminowanie niejasności w zakresie zasad waloryzowania przedmiotowego kredytu. W tym stanie rzeczy należy uznać, że ustawodawca sankcjonował ważność umów o kredyt indeksowany/waloryzowany kursem waluty obcej.

W niniejszej sprawie pozwany podnosił, że umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji od 01 lipca 2009 roku na podstawie zmienionego wówczas Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych, tj. jeszcze przed wejściem w życie opisanych wyżej zmian ustawy prawo bankowe, a już wcześniej bo od dnia 1 kwietnia 2009 r. zawarł w Regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych definicję spreadu walutowego. Podkreślić jednak należy, że pozwany nie zdołał wykazać tej okoliczności, biorąc pod uwagę, że pozwany nie przedstawił żadnego dowodu wskazującego na to, iż powodowie otrzymali zmieniony Regulamin. Regulamin udzielania pożyczek stanowił integralną część umowy zgodnie z § 26 ust. 1 te same umowy, a zgodnie z § 25 wszelkie zmiany umowy wymagają zgody obu stron wyrażonej w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Pozwany zaś nie przedstawił żadnego dowodu wskazującego na to, że powodowie wyrazili przedmiotową zgodę w formie uzgodnionej przez strony umowy z dnia 19 września 2006 r.

Po przeanalizowaniu umowy kredytu łączącej strony niniejszego postępowania Sąd doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do uznania całej umowy, jak również postanowień dotyczących mechanizmu indeksacji za bezwzględnie nieważne. Nie ulega, w ocenie Sądu, wątpliwości, że przedmiotowa umowa zarówno w dacie jej zawierania, jak również w chwili obecnej jest zgodna z prawem i ważna. Zawiera ona wszystkie elementy wymagane przez przepisy ustawy - Prawo bankowe, w szczególności art. 69 prawa bankowego w brzmieniu obowiązującym w dacie zawierania umowy. Przedmiotowa umowa została zawarta na piśmie, określa strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia kredytu. Umowa zawiera zatem wszystkie essentialia negotii umowy kredytu, w szczególności w sposób wyraźny określa kwotę kredytu wyrażając ją w złotych polskich. Z treści zarówno wniosku kredytowego, jak również umowy kredytu oraz zeznań samych powodów wynika jednoznacznie, że chcieli oni uzyskać kredyt w określonej kwocie wyrażonej w PLN i taka kwota w ramach zawartej umowy została powodom przekazana do dyspozycji. Nie ulega zatem wątpliwości, że zamiarem stron był kredyt w złotych. Kwestia natomiast określenia sposobu spłaty zadłużenia jest czymś zupełnie odmiennym. W umowie łączącej strony sposób spłaty zadłużenia został bowiem określony poprzez waloryzację kwoty kredytu oraz rat spłaty kredytu do waluty (...). Ustawodawca nie zabrania zamieszczania takich postanowień w umowach kredytu, wręcz przeciwnie – ich dopuszczalność wynika wyraźnie z treści art. 358¹ § 2 k.c. Przepis ten nie wprowadza żadnych ograniczeń, klauzula waloryzacyjna może zatem odnosić się do wszystkich świadczeń pieniężnych. W ocenie Sądu powodowie mieli możliwość wyboru rodzaju kredytu i wnioskując o kredyt waloryzowany do waluty (...) świadomie zrezygnowali z możliwości zaciągnięcia kredytu złotowego. Powodowie zatem świadomie wybrali opcję spłaty kredytu w walucie waloryzacji, tj. (...). Brak jest zatem podstaw do wysnucia wniosku, że strony zamierzały zawrzeć inną umowę, niż zawarły. Powodowie chcieli zawrzeć umowę kredytu waloryzowanego do waluty obcej (...) i pozwany udzielił im takiego kredytu. Powodowie mieli zatem pełną świadomość co do rodzaju zawieranego kredytu i niewątpliwie zamiarem stron była objęta waloryzacja.

W ocenie Sądu z faktu zamieszczenia w umowie klauzul waloryzacyjnych nie wynika, że powodowie, sprzecznie z przepisami prawa, zobowiązani są do zwrotu innej kwoty, niż kwota wykorzystanego kredytu oraz, że pozwany mógł naliczać odsetki od tej wyższej kwoty. Jak już wskazywano waloryzacja dotyczy jedynie zasad spłaty kredytu, natomiast powodowie świadomie wybrali wariant kredytu waloryzowanego kursem (...), w związku z czym musieli zdawać sobie

sprawę z faktu dokonywania przeliczeń zarówno kwoty kredytu, jak również rat kredytu na walutę obcą (...) oraz, że miało to wpływ zarówno na wysokość kredytu, jak również na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych. Na taki właśnie sposób spłaty swojego zobowiązania się zgodzili. Wpływ waloryzacji na wysokość kredytu i rat wynikał jednak tylko i wyłącznie z relacji kursu (...) do kursu złotego. W umowie kredytu łączącej strony powodowie oświadczyli, potwierdzając to własnoręcznym podpisem, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad spłaty kredytu i w pełni zaakceptowali te warunki. Oświadczyli ponadto, że są świadomi ryzyka kursowego oraz tego, że konsekwencje ryzyka kursowego wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu (§ 30 umowy).

W dalszej kolejności wskazać należy, że nie jest konieczne powołanie przepisu, z którego wynikałaby możliwość dokonania waloryzacji, bo swoistym przepisem zezwalającym na zawarcie postanowienia o indeksowaniu zobowiązania jest zasada swobody umów wyrażona przepisem art. 353¹ k.c. Zdaniem Sądu, tego rodzaju postanowienie nie jest sprzeczne ani z naturą stosunku prawnego umowy kredytu (art. 69 prawa bankowego) ani ustawą (art. 69 prawa bankowego w zw. z art. 358 § 1 k.c.) ani z zasadami współzycia społecznego. Zobowiązanie zostało przecież wyrażone w walucie polskiej, a tym samym argument o naruszeniu klauzuli walutowości jest chybiony. Co więcej, Powodowie mieli świadomość ryzyka związanego z zaciąganiem zobowiązania, na co wprost wskazuje podpisane przez nich oświadczenia z § 30 umowy.

Uwzględniając powyższe stwierdzić należy, że umowa łącząca strony spełniała wymogi prawa, nie była również sprzeczna ani z naturą stosunku prawnego umowy kredytu ani ustawą ani z zasadami współzycia społecznego, a wobec tego zarzuty powodów odnośnie nieważności bezwzględnej całej umowy czy też nieważności postanowień dotyczących samego mechanizmu waloryzacji należało uznać za chybione.

W dalszej części należy dokonać oceny kwestionowanych zapisów umowy dotyczących waloryzacji (tj. § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 oraz § 13 ust. 5 umowy) w kontekście przepisów o klauzulach abuzywnych, tj. art. 385¹ § 1 i n. k.c. zgodnie z ich wykładnią dokonaną już wyżej przez Sąd.

Wskazać należy, że kwestia abuzywności stosowanych przez pozwanego bank klauzul dotyczących waloryzacji, stanowiła przedmiot wielu rozstrzygnięć Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W., w których Sąd ten uznał za abuzywne klauzule o treści tożsamej lub zbliżonej z postanowieniem zawartym w szczególności w § 11 ust. 4 umowy powodów. W szczególności na podstawie prawomocnego wyroku (...) w W. z dnia 27 grudnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt XVII AmC 1531/09 w rejestrze klauzul niedozwolonych znalazła się pod nr (...) klauzula o treści „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50” (podobnie klauzule wpisane pod nr (...) oraz nr (...) - wyrok (...) w W. z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt XVII AmC 426/09).

Niezależnie od powyższych rozważań i wniosków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów co do abuzywności klauzul o treści tożsamej czy zbliżonej do treści klauzul zawartych w umowie z dnia 19 września 2006 r., Sąd w niniejszej sprawie dokonał kontroli incydentalnej - tzw. oceny in concreto – kwestionowanych postanowień umowy i w rezultacie doszedł do przekonania, że po pierwsze, postanowienia, mocą których strony umowy przewidziały możliwość dokonywania waloryzacji (czy też indeksowania) rat kredytu udzielanego mocą tej umowy, nie spełnia ogólnych przesłanek uznania go za klauzulę niedozwoloną. Przesłanki te jednak spełnia przewidziany w umowie sposób ustalania kursu wymiany walut wskazany w tabeli kursów banku.

Przechodząc do analizy poszczególnych przesłanek abuzywności kwestionowanego postanowienia umownego, Sąd wziął pod uwagę, że nie ulega wątpliwości, iż powodowie występowali w ramach tego stosunku jako konsumenci, o czym była mowa wyżej.

W dalszej kolejności trzeba zaznaczyć, że bez wątplenia kwestionowane postanowienie nie określa głównych świadczeń stron. Pojęcie głównego świadczenia stron należy rozumieć wąsko. W umowie kredytu – zgodnie z treścią

art. 69 ust. 1 prawa bankowego – świadczeniem głównym banku jest udostępnienie kredytobiorcy oznaczonej kwoty pieniężnej, zaś świadczeniem głównym kredytobiorcy jest zwrot otrzymanych środków pieniężnych, uiszczenie opłat z tytułu oprocentowania i z tytułu prowizji. Sporne klauzule waloryzacyjne wprowadzają jedynie reżim podwyższenia świadczenia głównego. Chociaż problem waloryzacji rat kredytu i przeliczania należności banku z waluty obcej na polską jest pośrednio powiązany ze spłatą kredytu, to jednak brak jest podstaw do przyjęcia, że ustalenia w tym zakresie są postanowieniami dotyczącymi głównych świadczeń stron. Są to postanowienia poboczne, o drugorzędnym znaczeniu, dotyczące, jak już wskazywano, zasad spłaty zaciągniętego kredytu (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 426/09). Klauzule waloryzacyjne w umowie powodów nie są postanowieniami o charakterze przedmiotowo istotnym (*essentialia negotii*), zatem muszą być objęte kontrolą zgodności z zasadami obrotu konsumenckiego.

Kwestionowane postanowienia zostały zawarte we wzorcu umownym stosowanym przez pozwany bank standardowo przy zawieraniu umów tego rodzaju. Nie ma też wątpliwości, że powodowie choć przed podpisaniem umowy zapoznali się z treścią wzorca umownego, to nie mieli wpływu na ostateczną treść umowy i nie negocjowali jej z pozwanym. Powodowie nie mieli żadnego wpływu na treść tych postanowień. Zauważyć też należy, że pozwany w żaden sposób nie wykazał, aby w momencie wnioskowania o kredyt przez powodów byli oni informowani co do możliwości wyboru różnych kursów wymiany, ani co do tego, jaki kurs miał być zastosowany.

W dalszej kolejności Sąd uznał, że w odniesieniu do samego zastosowania mechanizmu indeksacji do waluty obcej nie zostały spełnione dalsze przesłanki abuzywności.

Z § 1 ust. 3 przedmiotowej umowy wynika, że kredyt jest kredytem waloryzowanym do (...). To postanowienie umowne wskazuje jedynie, że strony zastosowały w umowie mechanizm waloryzacji do waluty obcej, który nie może być postrzegany sam w sobie jako abuzywny już chociażby z tego powodu, że indeksacja kredytu była przedmiotem indywidualnego i dobrowolnego wyboru powodów. Powodowie mieli możliwość wyboru kredytu w walucie polskiej i kredytu waloryzowanego, które to opcje były przez pozwanego oferowane w momencie zaciągania kredytu przez powodów, co wynika z treści Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek. Powodowie dobrowolnie zdecydowali się na zaciągnięcie kredytu w wybranej opcji. Brak jest jakichkolwiek przesłanek, aby uznać, że powodowie nie mieli możliwości wyboru. Co więcej, jak wynikało z zeznań powodów, świadomie wybrali kredyt waloryzowany. Bez znaczenia była w tym wypadku faktyczna zdolność powodów na zaciągnięcie kredytu złotówkowego w pozwanym Banku. Powodowie świadomie zdecydowali się, po pierwsze w ogóle na zaciągnięcie kredytu walutowego, a po drugie na jego zaciągnięcie w pozwanym Banku, biorąc pod uwagę, że gwarantuje im to łagodniejsze wymogi odnośnie zdolności kredytowej oraz niższe oprocentowanie, przy uwzględnieniu także znacznych różnic procentowych między wskaźnikiem WIBOR oraz LIBOR.

Niezależnie od powyższego trzeba też uwzględnić, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku w sprawie o sygn. akt XXVII Ca 3477/16, że „mechanizm indeksacji kredytu to w istocie umowna klauzula waloryzacyjna przewidziana w art. 358(1) § 2 k.c. ustalająca wysokość świadczenia według innego niż pieniądź polski miernika wartości. (...) Celem tego instrumentu jest przeciwdziałanie zmianie siły nabywczej pieniądza i zachowanie równoważności świadczeń stron. W przypadku kredytu waloryzowanego walutą obcą zastosowanie takiej klauzuli jest związane z uzyskaniem przez bank jako źródła finansowania kredytu środków pieniężnych w walucie obcej. Tak uzyskane środki pieniężne w przypadku (...) były niżej oprocentowane, co z kolei przełożyło się również na wysokość oprocentowania kredytu. Sam powód był poinformowany o ryzyku kursowym. Stąd też samego mechanizmu waloryzacji nie można uznać za sprzeczny z dobrymi obyczajami czy też rażąco naruszający interes konsumenta. Należy również zaznaczyć, że ustawodawca, który ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo bankowe dodał pkt 4 a do art. 69 precyzujący wymagania stawiane kredytom hipotecznym waloryzowanym walutą obcą zaakceptował fakt funkcjonowania tego typu umów.”

Sąd w pełni podziela powyższe stanowisko Sądu Okręgowego w Warszawie. Zresztą podobne stanowiska prezentowane są także w innych wyrokach, w tym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2011 r., sygn. akt IV CSK 377/10, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że ułożenie stosunku prawnego w ten sposób, że strony wskazują

inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania tego zobowiązania jest zgodne z zasadą swobody umów (art. 353¹ k.c.). Modyfikacja taka dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, przez co nie powoduje zmiany waluty wiarygodności.

Wszystkie powyższe argumenty, w ocenie Sądu, świadczą o tym, że w zakresie w jakim strony przewidziały w kwestionowanym postanowieniu umownym mocą zgodnych oświadczeń zastosowanie mechanizmu indeksacji do waluty obcej, nie można mówić o abuzywności takiego postanowienia.

Powyższa konstatacja nie zmienia jednakże dalszej oceny Sądu odnośnie abuzywności postanowień umowy w zakresie dotyczącym sposobu ustalania kursu, tj. według tabeli kursowej pozwanego Banku, przy założeniu, że kwota kredytu wyrażona w (...) jest określona na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej Banku z dnia i godziny uruchomienia kredytu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, na co Sąd zwracał wyżej uwagę, że przedmiotowe zagadnienie było już przedmiotem kontroli abstrakcyjnej. Wyrokiem z dnia 27 grudnia 2010 r. (sygn. akt XVII Amc 1531/09) Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami stosowanego przez (...) (poprzednio (...) Bank) postanowienia umownego o treści: „Raty kapitałowo – odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14.50”. Wyrok ten jest prawomocny, gdyż został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07 maja 2013 r. (sygn. akt VI ACa 441/13), a między zakwestionowaną przez (...) klauzulą abuzywną i jedną z klauzul podważaną przez powoda (§ 11 ust. 4 umowy) zachodzi właściwie tożsamość treściowa. Wyrok (...) ma charakter prejudykату we wszystkich sporach z przedsiębiorcą, przeciw któremu został wydany, dotyczących postanowień powielających postanowienia zbadane w kontroli abstrakcyjnej (art. 479⁴³ k.p.c.).

Odnośnie zakwestionowanego § 11 ust. 4, dokonując kontroli incydentalnej tego postanowienia umowy, Sąd co do zasady podziela stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku zapadłego w sprawie sygn. akt XVII AmC 1531/09, że z analizowanego postanowienia wynika, iż rata kredytu spłacana jest przez klienta w złotych polskich w wysokości wynikającej z przeliczenia należnej kwoty wyrażonej we (...) na PLN według kursu sprzedaży (...) zamieszczonego w tabeli kursowej Banku obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50, a to oznacza, że Bank przyznał sobie w ten sposób prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem (...) poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu sprzedaży (...) oraz wartości spreadu walutowego (rozumianego jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej). Nie ma przy tym znaczenia w ocenie Sądu, okoliczność, że tabele kursów walut nie są przez pozwanego sporządzane specjalnie na potrzeby waloryzacji świadczeń kredytobiorców, ale mają generalny charakter i odnoszą się do całej działalności pozwanego. Istotne jest bowiem to, że waloryzacja rat kredytów udzielanych na podstawie umowy o kredyt hipoteczny odbywa się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego. O abuzywności tego postanowienia decyduje fakt, że uprawnienie pozwanego do określania wysokości kursu sprzedaży (...) nie doznaje żadnych formalnie uregulowanych ograniczeń. Wzorzec umowy o kredyt hipoteczny nie precyzuje bowiem sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego w tabeli kursów banku. W szczególności postanowienia przedmiotowej umowy nie przewidują wymogu, aby wysokość kursu ustalanego przez Bank pozostawała w określonej relacji do aktualnego kursu (...) ukształtowanego przez rynek walutowy lub na przykład kursu średniego publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Oznacza to, że Bankowi pozostawiona została dowolność w zakresie wyboru kryteriów ustalania kursu (...) w swoich tabelach kursowych, a przez to kształtowania wysokości zobowiązań klientów, których kredyty waloryzowane są kursem (...). W ocenie Sądu dobre obyczaje wymagają, aby kryteria ustalania spreadu przez banki były w każdym wypadku jasno sprecyzowane w umowie z klientem. W analizowanym wzorcu umownym nie określono sposobu ustalania kursu sprzedaży (...), zaś, sam fakt, że doprecyzowany został moment waloryzacji (godzina 14.50 w dniu spłaty raty) nie stanowi wystarczającego zabezpieczenia interesów klientów Banku.

W ocenie Sądu z powyższego wynika, że treść kwestionowanego w pozwie postanowienia umożliwia pozwanemu jednostronne kształtowanie sytuacji powodów - konsumentów w zakresie wysokości jego zobowiązań wobec Banku,

przez co zakłócona zostaje równowaga pomiędzy stronami umowy. W konsekwencji, należało uznać, że analizowana klauzula umowna jest w zakresie sposobu ustalania kursu sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz w sposób rażący narusza interesy konsumentów.

W ocenie Sądu in abstracto abuzywność spornych postanowień umownych przejawia się po pierwsze w tym, że klauzule te nie odwołują się do obiektywnych wskaźników, lecz pozwalają wyłącznie bankowi na określenie miernika wartości wedle swojej woli. Na mocy spornych postanowień to pozwany bank mógł jednostronnie i arbitralnie, a przy tym w sposób wiążący, modyfikować wskaźnik, według którego obliczana była wysokość zobowiązania kredytobiorcy, a tym samym mógł wpływać na wysokość świadczenia powodów. Umowa kredytu nie przedstawiała w sposób przejrzysty konkretnych działań mechanizmu wymiany waluty obcej, tak by można było samodzielnie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z umowy konsekwencje ekonomiczne. Umowa nie dawała powodowi żadnego instrumentu pozwalającego bronić się przed decyzjami banku w zakresie wyznaczonego kursu (...), czy też weryfikowania tych kursów. Bank przy tym uwzględniał inny kurs (...) przy przeliczaniu wartości wypłaconego kredytu (kurs kupna) i inny przy obliczaniu wartości raty spłaty kredytu (kurs sprzedaży). Powodowie byli obciążeni dodatkową płatnością na rzecz banku stanowiącą różnicę między kursem kupna i kursem sprzedaży (...) (tzw. spread). Między stronami nie dochodziło do transakcji wymiany walut. Pobieranemu od powodów spreadowi nie odpowiadało żadne świadczenie banku. W istocie była to prowizja na rzecz banku, której wysokości powodowie nie mogli oszacować. Wysokość tej prowizji zależała wyłącznie od banku. Zauważyć też należy, że kwestionowane w pozwie postanowienia umowne dają Bankowi możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe. Wynika to m.in. z tego, że czynniki obiektywne, a zatem takie, które konsument ma możliwość sprawdzić, jak np. wysokość rynkowych kursów wymiany (...), tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta. Kurs sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej pozwanego zawiera bowiem marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie od woli pozwanego. W ocenie Sądu, taka regulacja stanowi o naruszeniu przez Bank dobrych obyczajów, które nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy były możliwe do przewidzenia. Wskazać także należy, że treść kwestionowanych postanowień umożliwiała bankowi jednostronne kształtowanie sytuacji konsumenta w zakresie wysokości jego zobowiązań wobec banku, przez co zakłócona została równowaga pomiędzy stronami przedmiotowej umowy. To powodowało, że postanowienia te in abstracto były sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz w sposób rażący naruszały interesy konsumentów.

Dalej należy wskazać, że wyeliminowanie abuzywnych postanowień umownych dotyczących sposobu przeliczania wartości świadczenia nie powoduje, że wyeliminowana zostaje również sama waloryzacja. Świadczenia kredytobiorcy nadal powinny być waloryzowane według ustalonego przez strony miernika wartości czyli w tym przypadku (...), albowiem stosownie do art. 385¹ § 2 k.c. niedozwolone postanowienia umowne nie wiążą stron, ale są one związane umową w pozostałym zakresie. Podobne stanowisko prezentowane jest w judykaturze, w tym w powołanym wyżej wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie o sygn. akt XXVII Ca 3477/16 oraz w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r., sygn. akt II CSK 803/16. Sąd Najwyższy, powołując się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapadłe na gruncie interpretacji art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L.1993.95.29) opowiedział się za dopuszczalnością wypełnienia luk w umowie powstałych po wyeliminowaniu postanowienia abuzywnego w sytuacjach, w których zagrażają one interesom konsumenta, w tym, gdy nie ma możliwości zastosowania wprost odpowiedniego przepisu dyspozytywnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy „Konsument nie może być postawiony przed koniecznością wyboru między dwoma rozwiązaniami, z których każde jest dla niego ex definitione niekorzystne: pozostawieniem niekorzystnej luki w umowie albo następczą akceptacją niekorzystnej klauzuli (...) rezygnacją z wypełnienia luki powstałej w wyniku eliminacji abuzywnych postanowień Umowy oznaczałaby brak możliwości przeliczenia spełnionych przez konsumenta świadczeń złotówkowych na (...) i tym samym wywoływałoby zasadnicze wątpliwości co do skuteczności spłaty zadłużenia wyrażonego w walucie pożyczki. Zarazem nie byłoby żadnych podstaw do przyjęcia reprezentowanego przez skarżących poglądu, że nieważnością dotknięta jest cała Umowa. Umowa ta może istnieć bez przedmiotowego postanowienia, jak również bez postanowienia umożliwiającego spłatę

pożyczki w walucie polskiej, a jedynie z zobowiązaniem do zwrotu kwoty pożyczki oznaczonej we (...) wraz z odsetkami.”.

Sąd rozpoznający sprawę niniejszą, podziela powyższe stanowisko i przyjmuje, że w związku z wyeliminowaniem niedozwolonego postanowienia umownego (tj. wyłącznie w zakresie przewidzianego w umowie mechanizmu przeliczania wartości świadczenia) istnieje możliwość wypełnienia tak powstałej luki w umowie. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy w tym w szczególności cel umowy nie można zgodzić się z powodami, że w rezultacie nieważne są wszystkie postanowienia umowy dotyczące waloryzacji, która sama w sobie – co Sąd szeroko wyjaśnił wyżej – nie budzi zastrzeżeń.

W związku z powyższym należy podnieść, że zadaniem powodów zgodnie z art. 6 k.c. w niniejszym procesie było więc wykazanie, że bank pobierając takie, a nie inne kwoty naruszył obowiązek wynikający z art. 354 § 2 w zw. z § 1 k.c. oraz wykazanie w jaki sposób go naruszył. Stosownie do tego przepisu wierzyciel powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. Inaczej mówiąc powodowie powinni wskazać, w jaki sposób ich zdaniem powinno zostać przeliczone ich świadczenie, a następnie wskazać na różnicę pomiędzy tak obliczonymi kwotami a kwotami pobranymi przez bank (podobnie wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie o sygn. akt XXVII Ca 3477/16). Powodowie w ocenie Sądu podolali temu ciężarowi dowodowemu.

W tym zakresie powodowie co do zasady powoływali się na konieczność wyeliminowania całego kwestionowanego postanowienia umownego. W ocenie Sądu byłoby to nieuzasadnione, biorąc pod uwagę dopuszczalność samej waloryzacji oraz skuteczne zakwestionowanie jedynie zastosowanego w umowie sposobu tejże waloryzacji. Ponadto, wyeliminowanie całego zapisu umownego, które mogłoby prowadzić w efekcie do upadku całej umowy, rodziłoby daleko idące i niekorzystne dla obu stron konsekwencje, prowadząc w istocie do zniweczenia celów zawartej umowy, które przyświecały tak powodom jak i pozwanemu. Podkreślić jednak należy, że z ostrożności procesowej powodowie wskazali na średni kurs NBP jako jedyny, który mógłby znaleźć zastosowanie na mocy art. 56 k.c., jako kurs niezależny od decyzji banków a jednocześnie oparty na kursach rynkowych. W konsekwencji powodowie wnosili o wylczenie należnych rat kredytu przy założeniu waloryzacji zobowiązań stron kursem średnim NBP od momentu wypłaty kredytu. W tym zakresie Sąd podzielił stanowisko powodów, uznając, iż w okolicznościach niniejszej sprawy uwzględnienie w miejsce abuzywnego (a tym samym wyeliminowanego z umowy kredytowej) sposobu dokonywania waloryzacji, a zatem według tabel kursowych ustalanych przez pozwanego, przelicznika w postaci średniego kursu NBP jest zasadne.

W przypadku Narodowego Banku Polskiego, procedura wyznaczania podawanych kursów jest niezmienna i sformalizowana. NBP aktualizuje swoje tabele kursowe nie częściej, niż jeden raz na dzień roboczy. Kursy podawane przez Narodowy Bank Polski mają głównie charakter statystyczno – informacyjny, lecz nie są oderwane od realiów rynku finansowego i walutowego.

W ocenie Sądu sięgnięcie do norm pozaustawowych nie powoduje, że Sąd dokonuje twórczej ingerencji w treść umowy łączącej strony. W zasadzie wyrażonej w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 roku (C-618/10) sprzeciwiono się uregulowaniu państwa członkowskiego, które zezwala sądowi krajowemu przy stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą, a konsumentem na uzupełnienie rzeczony umowy poprzez zmianę treści tego warunku. Zasada ta powstała na tle regulacji ustawy hiszpańskiej, która przyznawała sądowi krajowemu uprawnienie do uzupełnienia luki powstałej po wyeliminowanym postanowieniu, w ramach tego sąd krajowy mógł zmiarkować prawa i obowiązki stron przy utrzymaniu umowy. Czym innym jest jednak dowolne ukształtowanie całej umowy przy wzięciu pod uwagę interesów obu stron, w tym również przedsiębiorcy, który wprowadza daną klauzulę abuzywną do obrotu prawnego, a czym innym jest odwołanie do przepisu prawa krajowego, który wskazuje na skutki prawne, które wywiera każda czynność prawna.

Skoro w orzecznictwie dopuszcza się możliwość zastosowania skutków art. 56 k.c. przez odwołanie do ustalonych zwyczajów w sytuacji, kiedy same strony nie dość precyzyjnie formułują postanowienia umowne, to nie ma również przeszkód do stosowania tego przepisu w sytuacji, kiedy eliminowane jest postanowienie umowne jako niewiążące od samego początku (zob. postanowienie SN z dnia 29 października 2014 r., III CSK 237/14, R. T. „Skutki sprzeczności umów obligacyjnych z prawem”; podobne stanowisko prezentuje SO w Warszawie w wyroku z 27 sierpnia 2018 r. (sygn. akt XXIV C 241/17, niepubl.).

Należy w tym miejscu podkreślić, że odwołanie się do zwyczaju w przypadku klauzul walutowych nie stanowi nowości. Wskazać tu można przykładowo art. 41 Prawa wekslowego, czy art. 211 Prawa zobowiązań. Przedwojenny ustawodawca uznał, że w ten sposób wystarczająco została uregulowana kwestia wykonania zobowiązania wyrażonego w walucie obcej w ramach przepisów ustawowych. Komentatorzy podnoszą, że w przypadku weksli opiewających na walutę obcą, płatnych w Polsce właściwym kursem, który zwyczajowo obowiązuje jest średni kurs NBP (zob. Komentarz do art. 41 Prawa wekslowego pod red. Lidii Bagińskiej, Komentarz do art. 41 Prawa wekslowego pod red. Adama Szpunara). Odpowiednikiem art. 211 Prawa zobowiązań jest obecnie art. 358 k.c. w aktualnym brzmieniu. Przepis ten znowelizowany w 2009 roku nie mógł znaleźć zastosowania bezpośrednio w przypadku przedmiotowej umowy – z uwagi na datę jej zawarcia, jak i fakt, że dotyczy zobowiązań wyrażonych w walucie obcej, a nie waloryzowanych do waluty obcej. Ustawodawca zrezygnował w tym przepisie z odwołania się do ustalonych zwyczajów w przypadku ustalania przelicznika waluty zobowiązania nie bez powodu wskazując w to miejsce na średni kurs NBP, jako najbardziej obiektywny i powszechnie stosowany w obrocie gospodarczym. Podobnie ustawą nowelizującą Kodeks postępowania cywilnego z dnia 2 lipca 2004 roku wprowadził zasady przeliczenia świadczeń zasądzonych w walutach obcych na etapie postępowania klauzulowego i w tym przypadku również posłużył się kursem średnim NBP. Również w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości kurs średni NBP jest stosowany posiłkowo w przypadku transakcji w walutach obcych. Aby zastosować jednolity sposób przeliczania zobowiązania powodów trzeba odwołać się do przelicznika zwyczajowego. Niekonieczne, a wręcz niewskazane byłoby takie poszukiwanie kursu, który uwzględniałby słuszne interesy obu stron umowy, tj. który uwzględniałby interes przedsiębiorcy, np. poprzez wzięcie pod uwagę kosztów uzyskania kapitału w postaci waluty obcej przy tej konkretnej umowie. Przedsiębiorca, który nie zachowuje odpowiednich standardów i dopuszcza się stosowania klauzul abuzywnych, musi się bowiem liczyć z tym, że umowa, która będzie obowiązywać po wyłączeniu z niej klauzul niedozwolonych, będzie dla niego mniej korzystna i opłacalna. Chodzi tutaj o wskazanie na taki przelicznik, który jest powszechnie stosowany i akceptowany (tak też Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 22 czerwca 2017 r. sygn. akt XXVII Ca 3477/16).

W w/w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 czerwca 2017 r. (sygn. akt XXVII Ca 3477/16), wydany, w przedmiotowo zbliżonej sprawie – Sąd ten uznał, że sposób przeliczenia zobowiązania w oparciu o średni kurs NBP jest najbardziej adekwatny i sprawiedliwy. Nie stanowi to też ingerencji w treść umowy, skoro umowny sposób waloryzacji został usunięty, jako abuzywny, zaś sama waloryzacja do waluty (...) nadal w umowie funkcjonuje.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że uwzględnienie przelicznika w postaci średniego kursu NBP jest w okolicznościach niniejszej sprawy w pełni uzasadnione.

Jak wynika z opinii i opinii uzupełniających biegłego sądowego ds. rachunkowości kwota faktycznie pobranych w PLN przez bank rat kapitałowo – odsetkowych w okresie od dnia 22 września 2006 r. do 30 września 2015 r., tj. w okresie kiedy raty kapitałowo odsetkowe spłacane były w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14.50 wynosiła 172.649,01 zł.

Łączna kwota hipotetycznych rat kapitałowo-odsetkowych kredytu, przy założeniu waloryzacji zobowiązań stron kursem średnim NBP od momentu wypłaty kredytu oraz przy założeniu, że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,65% od dnia zawarcia umowy do dnia 02 stycznia 2007 roku, kiedy uległo obniżeniu do 2,65% w związku z ustanowieniem hipoteki i wynosiło 2,65% do dnia 01 marca 2009 roku, a po tej dacie było określone na zasadach zawartych w aneksie do umowy wynosiłaby 52.614,51 (...), tj. 158.036,31 zł.

Podkreślić należy, że Sąd uznał również za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. postanowienie § 10 ust. 2 umowy kredytu w brzmieniu obowiązującym do daty podpisania aneksu z dnia 02 lutego 2009 roku zmieniającego zasady obliczania zmiany oprocentowania. W przedmiotowym aneksie zostało określone, że wysokość zmiennej stopy procentowej kredytu ustalono w oparciu o stawkę bazową LIBOR 3M dla (...) z dnia 30.07.2008 r. wynoszącą 2,78% powiększoną o stałą w całym okresie kredytowania marżę banku w wysokości 0,92 punktu procentowego. W ocenie Sądu pierwotne brzmienie § 10 ust. 2 umowy kredytu było bardzo niejasne i nieprecyzyjne i nie pozwalało powodom jako konsumentom na zrozumienie, kiedy w istocie może dojść do zmiany oprocentowania ich kredytu. Parametry powołane w przedmiotowym postanowieniu w pierwotnej wersji były niejednoznaczne i nie pozwalały na jakąkolwiek ich weryfikację przez kredytobiorców pozwalając tym samym pozwanemu na w istocie dowolną zmianę oprocentowania. Sąd podziela tutaj stanowisko wyrażone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w licznych wyrokach dotyczących podobnych zapisów umów kredytowych (m.in. wyrok z dnia 10.02.2012 r., VI Aca 1460/11). Klauzula taka została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych. W ocenie Sądu klauzula zawarta w umowie kredytowej powodów spełnia wszelkie przesłanki abuzywności, stosownie do wskazanych wyżej wymogów dotyczących pozostałych kwestionowanych klauzul umownych. Sąd zatem uznał, że w okresie od dnia zawarcia umowy kredytowej do dnia 01 marca 2009 roku (wejście w życie zapisów aneksu do umowy) oprocentowanie kredytu należało ustalić na poziomie 2,65% (oprocentowanie zmienne z daty zawarcia umowy), podwyższone o 1 p.p. w związku z ubezpieczeniem pomostowym do dnia 02 stycznia 2007 roku (wpis hipoteki na rzecz banku). W ocenie Sądu do daty podpisania aneksu przesłanki zmiany oprocentowania były niejasne i nieprecyzyjne i jako niedozwolone postanowienie umowne nie wiązały powodów jako konsumentów. Natomiast od daty podpisania aneksu zasady zmiany oprocentowania kredytu spełniają, zdaniem Sądu, przesłanki określoności i jasności i oprocentowanie od tej daty należało określać zgodnie z zasadami określonymi w aneksie.

Powodom należy się zwrot różnicy między kwotami pobranymi przez bank przy zastosowaniu abuzywnych postanowień a tymi, które był uprawniony pobrać, czyli bez stosowania klauzul abuzywnych, lecz w oparciu o kurs (...) według średniego kursu NBP (nadwyżka). Jest to zatem kwota 14.612,70 zł (172.649,01 zł – 158.036,31 zł). Zasądzono ją od pozwanego na rzecz powodów w punkcie I wyroku łącznie z kwotą 5.352,79 zł pobraną przez pozwanego od powodów tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego na podstawie abuzywnych klauzul umownych (14.612,70 zł + 5.352,79 zł = 19.965,49 zł).

Sąd wziął pod uwagę bowiem, że wyeliminowanie kwestionowanych postanowień z umowy dotyczących (...) oraz nadwyżki w zakresie uiszczonych rat spłaty kredytu rodzi obowiązek zwrotu sum pieniężnych, uiszczonych pozwanemu na ich podstawie, w oparciu o przepis art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c.

Zgodnie z ogólną dyspozycją przepisu art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Strona pozwana bez wątplenia uzyskała korzyść majątkową poprzez obciążenie powodów kosztami zawarcia przez siebie z ubezpieczycielem generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych i wzbogaciła się o pobrane od powodów kwoty z tytułu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu (łącznie 5.352,79 zł) a także z tytułu nieuprawnionego zastosowania abuzywnych klauzul dotyczących stosowanego przy waloryzacji kursu walut (łącznie 14.612,70 zł) oraz zasad zmiany oprocentowania. Zatem, w powyższym zakresie, świadczenie spełnione przez powodów na rzecz pozwanego Banku stanowiło świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W związku z następczym uznaniem kwestionowanych postanowień za klauzulę abuzywną należy stwierdzić, że podstawa świadczeń powodów na rzecz pozwanego we wskazanym zakresie odpadła, a zatem należy się im ich zwrot.

Łączna wysokość pobranych od powodów na podstawie zakwestionowanych postanowień umownych kwot odpowiada sumie pobranych składek tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w kwocie 5.352,79 złotych oraz kwocie 14.612,70 zł pobranej niezasadnie w związku z zastosowaniem abuzywnego sposobu przeliczania rat kredytu przy waloryzacji. Sąd zatem powództwo uwzględnił co do wskazanej kwoty (łącznie 19.965,49 zł), zasądając ją od pozwanego na rzecz powodów. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił jako niezasadne z powodów wskazanych wyżej.

O odsetkach orzeczono w oparciu o art. 481 i 459 k.p.c. Data początkowa roszczenia odsetkowego została przez Sąd określona zgodnie z żądaniem powodów zawartym w punkcie IV wyroku. Powodowie w oświadczeniu o uchyleniu się od skutków prawnych zawarcia umowy kredytu skierowanym do pozwanego i odebrany przez pozwanego dnia 31 grudnia 2015 roku wezwali również pozwanego do zwrotu wszelkich pobranych przez nich kwot w terminie 7 dni. Pozwany nie zadośćuczynił żądaniu powodów a zatem pozostawał w opóźnieniu od dnia 08 stycznia 2016 roku, tj. od bezskutecznego upływu 7 dniowego terminu wskazanego w oświadczeniu, które stanowiło zarazem wezwanie do zapłaty.

O kosztach orzeczono zgodnie z treścią art. 100 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Biorąc pod uwagę stopień, w jakim każda ze stron utrzymała się ze swoimi twierdzeniami i charakter przedmiotowej sprawy (wielkość żądań), należało uznać, że strony wygrały i przegrały proces niemal po połowie. Ustalenie tej okoliczności dało podstawę rozstrzygnięciom zawartym w punktach III-V wyroku.

Na koszty po stronie powodów złożyły się: opłata od pozwu – 1.000 zł (k.156), zaliczka na dowód z opinii biegłego – 2.000 zł (k.667), wynagrodzenie pełnomocnika w osobie adwokata – 4.800 złotych (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. poz. 1800 w brzmieniu w dacie wnoszenia pozwu w niniejszej sprawie), opłata od pełnomocnictwa – 17 zł. Na koszty po stronie pozwanego złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego – 4.800 złotych (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1804 w brzmieniu w dacie wnoszenia pozwu w niniejszej sprawie), opłata od pełnomocnictwa – 17 zł.

Biorąc pod uwagę podstawę rozstrzygnięcia o kosztach tj. w/w art. 100 k.p.c., w pkt III wyroku Sąd nakazał na podstawie art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1300 ze zm.) pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie kwotę 1.928,63 zł tytułem wynagrodzenia biegłego pokrytego tymczasowo z sum Skarbu Państwa (64,81 zł - k.838; 358,56 zł – k.862; 677,15 zł – k.896; 828,11 zł – k.931). Sąd uwzględnił, że w toku procesu powodowie uiszcili na poczet zaliczki na wynagrodzenie biegłego kwotę 2.000 zł (k.667), a kwota ta została następnie wypłacona w całości na wynagrodzenie biegłego (1.560,17 zł – k.704 i 439,83 zł – k.838). Kwota ta odpowiada niemal w całości sumie uiszczonych tymczasowo ze Skarbu Państwa kwot wynagrodzenia biegłego.

W pkt IV wyroku Sąd zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów kwotę 500,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, tj. połowy opłaty od pozwu (k.150), skoro pozwany ponosi koszty w niniejszej sprawie w połowie.

W pkt V wyroku Sąd zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego, które po obu stronach procesu były jednakowe.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSR Barbara Syta – Latała

24.09.2018 r.

ZARZĄDZENIE

1. urlop sędziego referenta w dniach 23.08.-09.09.2018 r.;
2. odnotować;
3. odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikom stron;
4. proszę skleić okładki akt ewentualnie założyć nowe okładki na akta.

SSR Barbara Syta – Latała

24.09.2018 r.